

Hmeljar

V vsakem žitu
je tudi plevel.

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO LVII

JULIJ

ŠT. 7 – 1987

GLASILO SOZD HMEZAD, KI ZDRUŽUJE KMETIJSTVO ŽALEC ★ KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE ★ KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA ★ KMETIJSKA ZADRUGA »DRAVA« Radlje ★ SADJARSTVO »MIROSAN« Petrovče ★ VRTNARSTVO Celje ★ KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA« Žalec ★ INŽENIRING ★ KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKA BISTRICA ★ CELJSKA MESNA INDUSTRIJA ★ CELJSKE MLEKARNE Celje ★ HMEZAD EXPORT IMPORT Žalec ★ STROJNA Žalec ★ MINERVA Zabukovica ★ GOSTINSTVO IN TURIZEM Žalec ★ AGRINA Žalec ★ JATA ZALOG Ljubljana ★ TAJFUN Planina ★ INTERNA BANKA HMEZAD ★ HRANILNO KREDITNA SLUŽBA KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA Žalec, DS Služba pravne pomoči in SKUPNE SLUŽBE SOZD HMEZAD

LETO STRATEGIJ IN INFLACIJE

Kot kaže zdaj, bo, če bodo napravili vse, kar so obljubili, leto 1987 minilo v znamenju pripravljanja strategij razvojne politike za posamezne gospodarske dejavnosti. Kot je znano, so že sprejeli strategijo tehnološkega razvoja države, prav tako so že izdelali in poslali delegatom skupščine SFRJ strategijo razvoja turizma, pripravljajo pa še strategijo razvoja gospodarskih odnosov s tujino, in sicer najprej celovito in splošno, nato pa še strategijo razvoja gospodarskih odnosov s posameznimi svetovnimi območji in državami, ki so med našimi pomembnejšimi zunanjetrgovinskimi partnerji. Pričakovati je mogoče, da se bo »med nadaljnjim delom« pojavila še kakšna strategija razvoja in gospodarke politike za katero drugo gospodarsko področje. Skušnjava se je težko upreti, zlasti še, če se komu zazdi, da je odkril ključ, ki odpira vsa vrata.

Očitno so ti dokumenti nekakšno nadomestilo za nekdanje dolgoročne razvojne načrte. Čeravno se zdajšnje strategije in nekdanji dolgoročni načrti po značaju med seboj precej razlikujejo, jim je skupno eno: skušajo začrtati ali vsaj predvideti lepšo prihodnost. Usoda dolgoročnih načrtov, o katerih se nihče ne spomni, da bi bili uresničeni, pa svari, da je v naših razmerah takšno preročanje lepše prihodnosti dokaj tvegano početje. Bilo je že prej, zlasti pa je še danes.

Kot vse kaže, predvsem pa še, če tudi v prihodnje ne bo narejeno nič, o čemer govore, da je treba narediti, bo to leto potekalo tudi v znamenju močno pospešene inflacije – oziroma prihodnji čas smo uporabili povsem neumestno. Bitka je že odločena in to leto se ne more končati drugače kot z močno zvišano inflacijsko stopnjo v primerjavi z lanskim letom.

Cene na drobno so bile že maja 94 odstotkov višje kot v istem mesecu lani in za 78 odstotkov nad povprečnimi lanskimi. Nedavno zvišanje prometnega davka za vrsto izdelkov, s katerimi bodo pokrili potrebe veznega proračuna in financirali graditev avtomobilske ceste, je po računih sekretariata za finance povečalo drobnoprodajne cene za nadaljnje približno štiri odstotke. Potemtakem imamo že sredi junija za 98 odstotkov višjo inflacijo kot v istem lanskem razdobju (nemara za točko ali dve nižjo, saj so se tudi lani od konca maja do srede junija cene zvišale). To pomeni, da se bo inflacijska stopnja, četudi se ne bi nič več niti za dinar premaknilo,

letos gibala nekako med 115 in 120 odstotki. Še večje zlo pa je v tem, da je inflacija v bistvu veliko višja, kot je videti, če upoštevamo zgolj navedene številke. GV. 23

PLANSKO POSLOVNA SKUPNOST HMEZAD-MERX

PPS je imela sejo v hotelu Hmezad Golding – Rubin v Žalcu.

Predsedoval ji je mag. Vlado Gorišek. Govorili so o nadaljnjem delu posameznih odborov, o projektu tovarne močnih krmil in o sovlaganju.

Mag. Ivan Glušič je predstavil projekt izgradnje tovarne močnih krmil v Žalcu z obrazložitvijo določil samoupravnega sporazuma o sovlaganju sredstev, ki je izdelan v osnutku, o dosedanjih aktivnostih, stanju projekta, predračunski vrednosti in nujnosti intenziviranja nadaljnjih aktivnosti.

Predstavniki Hmezada so podrobneje obrazložili način predvidenega združevanja sredstev in lastniške pravice sovlagateljev, predstavniki Merxa pa so predlagali nekatere skupne aktivnosti ter tudi predlagali, da se razčisti vprašanje lastništva pri Združeni hladilnici.

Sklenili so: Poslovni odbor soglasno podpira izgradnjo tovarne krmil v Žalcu in predlaga, da se čim prej pristopi k realizaciji projekta.

V okviru SOZD Merx se skliče skupen sestanek z zainteresiranimi DO – uporabnicami in podrobneje obrazloži celoten projekt izgradnje in predlogov SaS o združevanju sredstev. Skupne seje se udeležita predstavnik SOZD Hmezad tov. Jože Četina in tov. Ivan Glušič.

SOZD Merx prouči možnosti povečanja strukturnega deleža sofinanciranja in s tem povezanega lastninskega deleža in sicer zaradi drugačnega urejanja medsebojnih odnosov.

Interni banki SOZD Hmezad in SOZD Merx skupno nastopata in sodelujeta pri zagotavljanju finančne konstrukcije.

Sprejme se pobuda SOZD Merx, da se pripravi podrobnejša informacija o lastništvu dela objekta Združene hladilnice, zgrajenega v letu 1970 po principu sovlaganja sredstev.

Pred zaključkom se je bila izmenjana problematika pristopa k realizaciji predloga RSNZ za nabavo helikopterja za potrebe UJV Celje. Ugotovili so, da je v obeh SOZD podoben pristop za ureditev te zadeve.

J. O.

ČESTITAMO

4. JULIJ – Dan borca

7. JULIJ – Praznik občine Žalec

22. JULIJ – Dan vstaje slovenskega naroda

SOZD HMEZAD

Večnamenski dom v Vinski gori.

7. JULIJ – praznik občine Žalec

Kot vsako leto, smo praznovali pa celi občini. Glavna praznovanja so bila v Vinski gori že od maja. Zaključek bo 5. julija v prizidku osnovne šole v Vinski gori, ko bo ob 10. uri slavnostna seja zborov Skupščine občine Žalec, ob 15. uri pa osrednja proslava. Poleg številnih tekmovanj, turnirjev, razstav, srečanj, proslav in kulturnih prireditev so pomembne pridobitve: prizidek k osnovni šoli v Vinski gori, prevzem čistilne naprave v Kasazah in otvoritev nove blagovnice Savinjskega magazina v Žalcu.

IZ VSEBINE:

2. stran – Seja DS SOZD

Spomladanski sejmi

3. stran – Križem po enotah

4. stran – Proizvodnja mleka in mlado pitane goveda v KZ Savinjska dolina – Žalec

PRILOGA ZA HMEJARSTVO

5. stran – Med sadovnjaki Vzhodne Štajerske

7. stran – Predžalska noč

Ljudje se v krizi, sredi katere živimo, vse bolj javno in razvidno bojujejo za svoje ekonomsko, politično in človeško emancipacijo, njihove izkušnje pa prepočasi postajajo tudi sestavina naše teoretske zavesti.

Sonja Lokar

SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD

Člani delavskega sveta SOZD so se dne 12. 6. 1987 zbrali na drugi redni seji. Obravnavali in sprejeli so Poslovnik o delu delavskega sveta SOZD in imenovali člane odborov delavskega sveta v sestavi:

Odbor za organizacijo, ekonomiko, informatiko in odnose v združenem delu

Tanja SAVORGNANI – Miner-
va
Milan KOLAR – Strojna
Marjeta GROBLER – Agrina
Milena POTOČNIK – KK Šmarje
Breda ŽAGAR – Delovna skup-
nost Služba pravne pomoči
Marjana MAJERLE – Mlekarna
Lilijana JANČIČ – KZ Savinjska
dolina
Majda KOTNIK – Celjska mesna
industrija
Stane KRAJNC – Jata.

Odbor za proizvodnjo

Simon NAPOTNIK – Mirozan
Drago ŠVAJCER – Kmetijstvo
Žalec
Vinko TOPLAK – Vrtnarstvo
Martina KRAJNC – KZ Savinjs-
ska dolina
Ivan GOLIČNIK – Mlekarna
Rafaela ŽAJN – KZ Ilirska Bist-
rica
Ivan MLAKAR – Kmetijski kom-
binat Šmarje
Ivan RAK – KZ Sl. Bistrica
Maks TUKAJEV – KZ Drava

Odbor za finance in komercialo

Alojz POSEDEL – Agrina
Ingnač SENČAR – Celjska mes-
na industrija
Marija SEIBERT – Export-im-
port
Slavko MEŽNAR – Interna ban-
ka
Marija AZAROV – Jata
Marija PRISTOVŠEK – Gostin-
stvo-turizem
Kurt KINDELHOFER – Minerva
Lilijana JANČIČ – KZ Savinjska
dolina
Miran BUKOVEC – Strojna

Odbor za investicije in razvoj

Polde ŠKAFAR – Hmezad Inže-
niring
Savo ČURČIČ – Minerva
Milan FELZAR – KZ Slovenska
Bistrica
Janez LUŽEVIČ – Kmetijstvo
Žalec
Branko ROBIČ – Strojna
Bojan KAJBIČ – Mlekarna
Demetrijs KOŠTOMAJ – Celjska
mesna industrija
Ivo PUHAR – Jata
Marija KOROŠEC – Interna
banka

V nadaljevanju seje so obravna-
vali še:

– pregled sklepov 12. redne seje
in 1. seje novoizvoljenega delav-
skega sveta SOZD,
– sanacije OZD, ki so poslovale v
letu 1986 z izgubo,
– informacija o delu Konzorcija
za Malto,

– poročilo o delu Plansko poslov-
ne skupnosti Hmezad-Merx,
– informacijo o izgradnji Tovarne
močnih krmil,
– razširitev dejavnosti DO Stroj-
na TOZD PKM Žalec,
– dopolnitev letnih planov.

Poleg navedenih točk dnevnega
reda so člani delavskega sveta op-
ravili še razrešitve in imenovanja s
sprejemom naslednjih sklepov:

Za predsednika PO SOZD Hme-
zad Žalec se imenuje mag. Vlado
GORIŠEK, roj. 10. 7. 1930 iz Žalca,
dosedaj predsednik PO SOZD.

★

Za podpredsednika poslovnega
odбора SOZD Hmezad Žalec se
imenujeta:

Jože BREŽNIK, roj. 28. 2. 1937,
dipl. kmetijski inženir iz Arje vasi
pri Petrovčah za področje proiz-
vodnje, dosedanji podpredsednik
za to področje;

Jože ČETINA, roj. 10. 6. 1941,
dipl. kmetijski inženir iz Sp. Grušo-
velj pri Šempetru za področje orga-
nizacije, ekonomike in poslovne
informatike, dosedanji podpred-
sednik za to področje.

★

Za direktorja delovne skupnosti
Službe pravne pomoči SOZD
Hmezad Žalec se imenuje Marko
Savinek, roj. 7. 1. 1957, odvetnik,
dosedanji vršilec dolžnosti direk-
torja DS Službe pravne pomoči.

★

V komiteju za SLO in DS SOZD
se razreši tov. Marjeta GROBLER,
namesto nje se imenuje tov. Janez
ŠKETA.

Za člana oz. delegata v organih
STOFO – odbor za sladkovodno ri-
bištvo se imenuje kot predstavnik
SOZD Hmezad dr. Borisa Skalina,
direktorja DO Inženiring

Delavski svet SOZD podpira
imenovanje Andreja Sotelška – di-
rektorja DO Jata Ljubljana – za čla-
na izvršilnega odbora STOFO.

★

Razreši se dosedanji uredniški
odbor Hmeljarja v sestavi: Metka
VOČKO, Slavko KOŠENINA,
Martina KRAJNC, Eva ORAČ,
Branko POVŠE, Marija KROFLIČ,
Milan LEŠNIK in Marta SMRDELJ
in se imenuje nov:

Ivanka KRAGL – Mlekarna
Pavlina GLUŠIČ – KZ Savinjska
dolina

Marija KROFLIČ – Agrina
Jožica KRAJŠEK – Export-im-
port

Branko POVŠE – DSSS SOZD
Darko SIMONČIČ – Kmetijstvo
Žalec

Nives JERMAN – Gostin-
stvo-turizem

Milan KOLAR – Strojna
predstavnik Inštituta za hmeljar-
stvo za strokovno prilogo Hmeljar-
ja

B. P.

SPOMLADANSKI SEJMI

SOZD Hmezad je aktivno sode-
loval na treh velesejmih;

Alpe Adrija, v Zagrebu in No-
vem Sadu.

Usklajevanje in enotno nastopa-
nje na sejmi je bilo organizirano
preko komercialne koordinacije.

Sejem Alpe Adria na Ljubljan-
skem gospodarskem razstavišču je
bil pod geslom »Človek in prosti
čas«. Poudarek je imel na turistič-
nem in prehranbenem delu (navti-
ka, počitnikovanje, pokušine, dom,
zelišča, vrtno ute, itd.). Sejem nima
koncepta, je pa interesanten zato,
ker se preko njega lahko dobijo
tudi sejmski kontingenti.

SOZD Hmezad je imel svoj raz-
stavni in poslovni prostor v zapr-
tem prostoru, kjer je bil prehran-
beni del. V tem prostoru so bili vsi
pomembnejši slovenski sozdi
(Mercator, Emona, TIMA, TIMAV,
itd.). Hmezad je imel poleg splošne-
ga Hmezadovega programa pouda-
rek na mlečnem, perutninskem,
čebelarstvu in zeliščarskem pro-
gramu. Pokušine so bile za obisko-
valce organizirane z vnaprej dolo-
čenimi termini. Za poslovne obiske
sta bila na voljo dva na pol odprta
poslovna prostora. Poslovni uspeh
je težko oceniti, del pa je precej
razgovorov v zvezi s prodajo Hme-
zadovih proizvodov. Konkretne
dogovore so vodili posamezni ko-
mercialisti in tudi direktorji članic.

Na Zagrebškem velesejmu je
razstavljalec na 21 ha ca. 2.000 raz-
stavljalec iz domovine in tujine.
Na tem sejmu se je poslovni in os-
tali svet srečeval z najnovejšimi
dosežki v tehnologiji in razvoju ter
s prikazi blaga, ki so dosežek mo-
dernega sveta. Sejem je imel po-
udarek na prehrani, tekstilu, kemi-
ji, opremi za kmetijstvo, prometu,
lesni industriji in malem gospodar-
stvu. Posebno mesto so imeli ino-
vatorji.

SOZD Hmezad je razstavljaj na
dveh mestih (do letos je imel tri
razstavna mesta), in sicer v zapr-
tem »prehranbenem« prostoru z
vsemi proizvodi Hmezada, ki sodi-
jo v prehranbeni krog, ter trgov-
skem z neprehranbenim blagom
na odprtem prostoru.

V zaprtem prostoru, v največji
dvorani, ima Hmezad že deset let
isto mesto, zato so poslovni part-
nerji navajeni obiskovati naše raz-
stavno mesto. Letos je bilo pri nas
veliko poslovnih obiskov. Veliko
zanimanje je bilo za mlečne proiz-
vode, proizvode iz perutninskega
mesa, skratka za vse nove Hmeza-
dove proizvode.

Aktivno so sodelovali komercia-
listi in nekateri direktorji članic.
Konkretno so bili sklenjeni dogo-
vori za mlečne izdelke in za proiz-
vode, ki jih ima Agrina v programu.
Export-import kot vedno s svojim
inženiringom uspešno zaključuje
dogovore na vseh sejmi.

Bili smo deležni številnih odliko-
vanj za mlečne izdelke, precej
manj pa je bilo aktivnega dogovar-
janja na zunanjem prostoru, tako

kot pri drugih, je vedno manj zani-
manja za kmetijsko opremo.

Na sploh lahko ocenjujemo, da je
bil sejem v Zagrebu precej manj
obiskan kot prejšnja leta. Morda je
poleg splošne krize pripomogla k
temu visoka vstopnina (1.000.–
din/osebo). Spomladanski sejem je
običajno slabše obiskovan kot je-
senski.

Ugotovili smo, da niso sodelovali
iz Slovenije Emona, Merx, ABC.

Že štirinapetdeseti sejem v No-
vem Sadu je tradicionalni medna-
rodni kmetijski sejem. Sodelovalo
je ca. 1600 razstavljalcev iz Jugos-
lavije in inozemstva. Kot vedno so
tudi letos bila razna strokovna
predavanja ter strokovno ocenje-
vanje dosežkov.

Podeljena so bila številna prizna-
nja. Velik del sejma je bil posvečen
živinoreji. Živino so razstavljale
razne jugoslovanske in tuje organi-
zacije. Iz Slovenije sta razstavljala
Mercator in ABC. Ocenjevanje in
podeljevanje priznanj je v času sej-
ma bilo javno. Računajo, da je bilo
razstavljene nad 4.000 glav razne
živine.

SOZD Hmezad je imel že drugo
leto stalno razstavno mesto na ca.
500 m² na zunanjem in zaprtem
prostoru, kjer je perutnina. Na zu-
nanjem delu je letos aktivno nasto-
palo več članic Hmezada (MI, ST,
AG, EI).

Kot na vseh sejmi je bila opazna
kriza pri manjšem številu obisko-
valcev. Aktivnosti na sejmu so se
vodile preko komercialistov posa-
meznih DO.

DO Minerva je imela več razgo-
vorov o prodaji drenažnih cevi. Ra-
čuna se, da bodo te razgovore us-
pešno nadaljevali in ugodno zak-
ljučili.

DO Strojna, TOZD Grames us-
pešno prodira s sistemom namaka-
nja, ki že drugič praktično demon-
strira sistem na sejmu. Za namaka-
nje je izredno velik interes, poseb-
no še za individualne vrtičkarje.
Začel se je tudi razgovor s projek-
tanti, preko katerih bi se vključev-
vali z večjimi namakalnimi sistemi.

DO Export-import je kot vsako
leto imela številne razgovore v
zvezi z uvozom in izvozom, enota
inženiring pa je uspešno vodila
razgovore v zvezi z mlekarstvo op-
remo.

DO Agrina je imela razen pri ži-
taricah manj uspeha.

Za mehanizacijo je manj zani-
manja, razen za nekaj koruznih kom-
bajnov (po stari ceni).

DO Strojna, TOZD PKM je prav
tako slabo zaključevala na sejmu.
Krompirjeva mehanizacija je pro-
blematična zaradi cene krompirja,
saj je dosegal semenski krompir
komaj 30 din/kg v Vojvodini. Veli-
ko je bilo zanimanje za novitete, ki
jih je razstavila TOZD PKM. Po-
sebna pozornost se je kazala pri sa-
dilu zelenjave.

DO Jata je imela svoje mesto v
sklopu perutninarjev in uspešno

(Nadaljevanje na 3. strani)

KRIŽEM PO ENOTAH

S koordinatorjem za družbeno kmetijsko proizvodnjo dipl. inž. kmet. Francem Vrstovškom sva po daljšem deževnem obdobju prekrižala Šmarsko in Kozjansko. Vedno lepi griči in doline imajo spomladi še poseben čar.

junija in bodo razprodajali do 20. to je kar cel mesec prej. Kure bodo po 2.500,- petelini pa po 3.000,- din. Utemeljitev: valilna jajca ne gredo v denar, nesnost ni najboljša. Naslednja vselitev bo septembra.

V Imenem sva na dvorišču sre-

Pogled s škrbnških obnov proti Boči.

nem času posejali ustrezno mešanico za podor. Potruditi se bo treba na drugih površinah za čim boljši donos, da bo izpad proizvodnje manjši.

S Strojne Grames Žalec je prišel tov. Sirše. Tudi oni bi radi nadaljevali in dokončali melioracije, a jim kljub prizadevanju deževje ne dopušča.

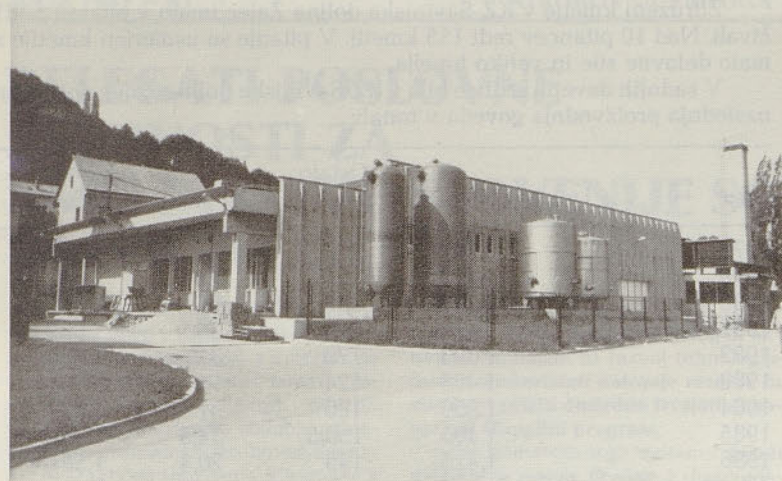
Škrbnik. Veliko starega je obnovljeno, kar ni, pa še bo.

V pogovoru z enim od treh mladih sadjarjev je vela sproščenost, zagnanost do organiziranega strokovnega in plodnega ter tudi fizičnega dela. Nasadi v smeri Boča so izorani. Sedaj čakajo, da okoličani doma postorijo najnujnejše, potem pa bodo drevje iz plantaže zvozili domov za drva. Potem bodo terase poravnali. Položnejše bodo zasadili z jablanami, strmejše pa z višnjami, ribezom in morda še z bezgom.

Na TZO v Bistrici ob Sotli sva videla na steni velik načrt bodočih melioracij ob Sotli. Upravnik mi je tolmačil usklajenost številnih interesov ribičev, lovcev, vodarjev in ekologov na načrtu. Upa, da bodo končno Sotlo ukrotili, pridobili in uredili površine za krmne in industrijske rastline. Če ne bodo po hiteli, ne bodo več zadoščali vsi intervencijski skladi.

Kljub temu, da je 8. junij, so redki travniki pokošeni. Koruza je komaj vidna, pa tudi hmelj je skoraj en meter v zaostanku. Vsi pričakujejo vsaj krajše lepo vreme.

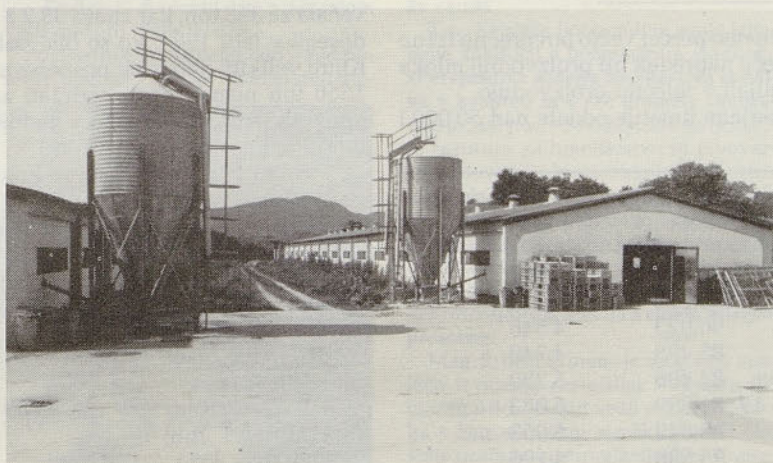
VY

Šmarska sirarna pred otvoritvijo.

Na skupnih službah KK v Šmarju so imeli kolegij. Mimogrede sva ujela, da se krhajo odnosi pri proizvodnji valilnih jajc in da nameravajo v novi sirarni pričeti z delom julija. Na Hajnskem je bila tov. Brigita – vodja farme nesnic – zaradi skorajšnjega odhoda na razgovore v Jato vznemirjena. Ali naj bo ves trud, ki ga je vložila s kolektivom v organizirano proizvodnjo v urejanje odnosov in lepše okolje, zaman? Sedaj imajo 25.000 nesnic in okrog 3.000 petelinov. Iz Jate je pravkar pripeljal s tovornjakom krmo in jo polni v silose.

Na Jati je vodja farme izvedela, da bodo pričeli jato prodajati že 10.

Farma nesnic na Hajnskem bo do septembra prazna.

Spomladanski sejmi

(Nadaljevanje z 2. strani)

vodila razgovore o prodaji plemenskega oziroma reprodukcijskega materiala. Računajo, da bodo v Vojvodini pričeli masivneje s proizvodnjo piščancev.

DO Mlekarna je razstavljala svoje proizvode v sklopu združenja Mlekosim ter imela zelo uspešne razgovore v zvezi s prodajo sirov in čebelarških proizvodov.

Hmezad je prejel na sejmu številna priznanja in medalje (ML, ST, JATA).

Na splošno ugotavljam, da so sejmi manj obiskani kot prejšnja leta, da so poslovni dogovori oz. razgovori vedno težji.

Izredno visoki sejmski stroški bodo narekovali, da se bomo morali obnašati še bolj racionalno, da bomo nastopali le tam, kjer bomo računali na uspeh.

Sama priprava in izbor kadrov, ki aktivno delajo na sejmu, bi morala biti temeljitejša. Zlasti smo slabo opremljeni z informacijskimi materiali.

Alojz Liliša

čala Martina Likeba – vodjo poljedelstva. V pozdrav je dejal: »Kristal je zopet crknill! To je veliki traktor Zetor. Sicer pa je Imensko polje kljub drenažiranju po obilnem deževju tako mokro, da ni možno nobeno strojno delo.

Tov. Vrstovšek je svetoval: Ne delajte zemlji sile! Če vreme ne bo dopuščalo drugače, boste v primer-

Nad Kozjem sva obstala in občudovala hmeljišča, ki so od daleč lepa, ob blizu pa so na težki zemlji redkejša, stara in težavna za delo. Koordinator meni, da se je izboljšala kvaliteta del. Pri gnojenju bobeka pa sva opazila, da traktorista hmeljarja nestrokovno nakladata in mešata mineralna gnojila v trosilec.

Fanta, tako se ne dela.

V MERXU LETOS ZA 13 MILIJARD NALOŽB

Glede na rezultate poslovanja in po oceni najbolj bistvenih postavk, ki govorijo o delu in življenju nekega kolektiva, je SOZD Merx dosegel lani med osmimi slovenskimi agroživljskimi organizacijami najboljši uspeh. To je tudi potrdilo, da je sestavljena organizacija dobro organizirana in na pravi poti. Ne glede na občinski program »P«, imajo v Merxu trenutno v obdelavi okoli devetnajst razvojnih nalog. Samo za naložbe pa nameravajo letos odšteti okoli 13 milijard dinarjev, pri čemer pa ni šteta investicija v zdravilišče na Dobrni, ki bo stekla s soudeležbo finskega kapitala in ki bo skupaj znašala tudi okoli 13 milijard dinarjev. SOZD Merx torej dobro posluje, lahko bi rekli, da so rezultati nad pričakovanji. V sestavljeni organizaciji v celoti uresničujejo sprejete poslovne orientacije. Nadaljevanje je pomembna ugotovitev, da se zboljšuje akumulacijska sposobnost. V programu je 78 naložb, od teh 40 prednostnih, 18 pa ključnih. Ena večjih naložb bo letos servis pri Avto Celje, so pa še druge in segajo na vsa področja od kmetijstva, trgovine, do živilske industrije itd.

INDOK

Proizvodnja mleka in mlado pitanega goveda v KZ Savinjska dolina – Žalec

Po 8 letih smo ponovno organizirali živinorejsko razstavo v Braslovčah, s katero smo prikazali napredek v živinoreji na našem področju in rejce spodbudili k še večji proizvodnji mleka in mesa.

S HMEZAD KZ »Savinjska dolina« Žalec združuje delo in sredstva 2108 združenih kmetov. Pogodbena proizvodnja je pri proizvodnji hmelja, mleka, pitanju govedi in prašičev, vzreji pujskov, pitanju piščancev, proizvodnji konzumnih jajc, proizvodnji sadja, pšenice, koruze in vrtnin. Glavni proizvodi so hmelj, mleko, goveji pitanci in brojlerji.

V letu 1986 je bilo v pogodbeni odkup vključenih 921 združenih kmetov s 3669 kravami, ki so oddali 8.521.386 litrov tržnega mleka s 3,8 % tolšče. Povprečno je bilo oddano na kravo 2322 l tržnega mleka, kar je premalo in je rezultat prevelikega števila majhnih kmetij. Tako posamezna kmetija redi v povprečju samo 3,98 krave. Problem najbolj dopolni število krav na kmetijo, ki je naslednji:

1 do 4 krave redi	639 kmetij	to je 69 %
5 do 9 krav redi	236 kmetij	to je 26 %
10 do 15 krav redi	35 kmetij	to je 4 %
nad 16 krav redi	11 kmetij	to je 1 %
SKUPNO	921 kmetij	100 %

Na kmetijah z nad 7 kravami dosegamo precej večjo povprečno tržno mlečnost in to nad 3400 l mleka. Največji napredek pri proizvodnji mleka je bil dosežen na preusmerjenih kmetijah v mlečno proizvodnjo.

V letu 1986 so naslednje preusmerjene kmetije oddale nad 50.000 l mleka:

Kmetija	Kraj	Količ. odd. mleka	Povp. trž. proizv. na kravo
1. HS BRIŠNIK	Prekopa 1	190.617	7.059
2. HS MEŠIČ	Polzela 209	110.278	5.513
3. HS CIZEJ	Podvin 50	90.923	4.546
4. ZAGOŽEN Jože	Matke 11	85.498	4.749
5. HS ROŽIČ	Zakl 10	84.486	5.280
6. HS KUNST	Sp. Grušovlje 12	81.339	5.083
7. HS ROJNIK	Sp. Grušovlje	80.849	5.053
8. HS COKAN	Roje 1	75.538	4.196
9. HS PISTOTNIK	Ločica 44	74.331	4.645
10. HS RAKUN	Založe 9	69.084	3.454
11. ŠPORIN Janko	Prekopa 20	64.947	4.639
12. HS OGRAJENŠEK	Podkraj 1	62.481	3.471
13. TERGLAV Milica	Zg. Grušovlje 30	61.809	4.754
14. RIBIČ Martin	Latkova vas 6	60.446	6.044
15. HS GLUŠIČ	Sp. Grušovlje 7	55.441	4.264
16. ZUPAN Ludvik	Ločica 43	51.286	3.663

Na najboljši kmetiji je bila dosežena odlična povprečna tržna mlečnost na kravo in znaša 7.059 l mleka.

V zadnjih 9 letih je bilo v KZ »Savinjska dolina« Žalec dosežena naslednja tržna proizvodnja mleka:

Leto	količina mleka v litrih
1978	6.506.908
1979	6.334.565
1980	6.674.929
1981	6.609.884
1982	6.388.979
1983	7.107.745
1984	8.055.125
1985	7.779.618
1986	8.521.386

V devetih letih se je povečala tržna proizvodnja za 2.014.478 litrov mleka, to je za 31 %. Povečanje med leti ni enakomerno zaradi tržnih razmer.

V kontrolo proizvodnosti po sistemu AP in A je vključenih 1061 krav. V letu 1985 smo pri teh živalih dosegli povprečno mlečnost v stan-

dardni laktaciji 3912 l mleka s 3,8 % tolšče z odstopanjem od povprečja ŽVZ za + 307 l mleka. V AP in A kontroli postopoma povečujemo število živali in vključujemo nove kmetije z izboljšanjem pogojev reje in kvalitete živali.

Združeni kmetje v KZ Savinjska dolina Žalec imajo v pitanju 5381 živali. Nad 10 pitancev redi 155 kmetij. V pitanje so usmerjeni kmetije z malo delovne sile in veliko hmelja.

V zadnjih devetih letih je bila v KZ Savinjska dolina Žalec dosežena naslednja proizvodnja goveda v tonah:

Leto	MPG	Ostalo govedo	Teleta za zakol	Govedo za zakol
1978	1.062	221	75	1.358
1979	1.413	195	74	1.682
1980	1.367	148	66	1.581
1981	1.428	219	35	1.682
1982	1.393	176	31	1.600
1983	1.465	124	15	1.604
1984	1.556	190	31	1.777
1985	1.405	150,5	34,5	1.590
1986	1.415	149	20,4	1.584,4

Količina mlado pitanega goveda (MPG) se je od leta 1978 do 1986 povečala za 353 ton, kar znaša 33,2 %. Največjo tržno proizvodnjo MPG smo dosegli v letu 1984, ko so bile boljše tržne razmere kot v lanskem letu. Kljub velikim naporom pospeševalne službe in rejcev proizvodnje MPG 1556 ton nismo mogli obdržati zaradi podaljšanega pitaja, zmanjšanja dnevnih prirastov in smo v zadnjih dveh letih zmanjšali prirejo za 141 ton.

V letu 1986 so navedene kmetije oddale največ mlado pitanega goveda:

Kmetija	Kraj	Živa teža oz. prirast
1. VRANIČ Ivan	Prekopa 28	18.335 kg
2. FLORJAN Branko	Kapla 65	18.304 kg
3. JUHART Ivan	Orla vas 16	12.032 kg
4. POVŠE Ivan	Podlog	11.993 kg
5. CEVZAR Rudi	Andraž 56	11.764 kg
6. HROVAT Julij	Podvin 26	11.551 kg
7. ČETINA Jože	Grušovlje	10.767 kg
8. JOŠT Elizabeta	Gotovlje 31	10.636 kg
9. MAHOR Ivan	Zakl 8	9.639 kg
10. POVŠE Jože	Orla vas 12	9.600 kg
11. PLASKAN Drago	Braslovče	9.280 kg
12. ŽAGAR Zoran	Dobriša vas	8.607 kg
13. VOŠNJAK Ivan	Podvin 33	8.156 kg
14. KRONOVŠEK Franc	Topovlje 21	7.909 kg
15. POVALEJ Vinko	Kasaze 41	7.874 kg

Po sklepu živinorejskega odbora KZ »Savinjska dolina« Žalec smo razstavljali vse tri pasme, ki se redijo na našem področju, da so vsi rejci lahko pokazali vloženo delo in živinorejski trud pri vzreji in negi živali. Pasemsko so živali bile zastopane glede na številčni sestav na našem področju. Prav tako so se obiskovalci lažje seznanili s kvaliteto in prednostjo posamezne pasme, ter si jo podrobno ogledali.

Od leta 1978 od 1986 se je povečala tržna proizvodnja mleka za 31 % in mlado pitanega goveda za 33,2 %. Dosežen je velik proizvodni napredek, ki je rezultat dela rejcev in strokovne službe. Pred rejci in strokovno službo še stojijo nove naloge, proizvesti še več kvalitetnega mleka na kravo in doseči večji dnevni prirast pri pitanju goveda.

Jože ŠALAMUN, dipl. ing. agr.

Slovenske rakete?

Že kakšen mesec je v Sloveniji v stalni pripravljenosti 81 operativnih strelnih mest za obrambo pred točo, ki so pod okriljem skupnosti za obrambo pred točo osrednje Slovenije in jih s protitočnimi raketami oskrbuje edini jugoslovanski proizvajalec iz Titograda. Lansko leto smo v Sloveniji izstrelili okrog 11.000 raket, ki so zaradi slabe in

neustrezne kvalitete povzročile tudi veliko zmed in škode. Letos je skupnost za obrambo pred točo, ki ima sedež v Sevnici, naročila v Titogradu 10.200 raket, vendar pa bodo zaradi dosedanjih slabih izkušenj pri prevzemu precej bolj poostriili kontrolo. V skupnosti za obrambo pred točo so se tudi odločili, da bodo pripravili slovensko protitočno raketo. Prve serije domače rakete bi lahko dobili že čez dve leti.

Onemogočiti bakterije v prehrambeni industriji

Avtor ULRICH VERHOEFEN, tehnični direktor pri ULTRAFILTER LTD, TAMWORTH, ENGLAND B 77 4 DS

Sterilni zrak je v današnjem času nepogrešljiv v prehrambeni industriji. V vse več primerih so standardi čistoče vse bolj ostri skupno z zahtevami po boljši trajnosti končnih izdelkov, kot je pokvarljivo prehrabeno blago.

V tem članku avtor omenja nekaj problemov glede okužbe z bakterijami in opisuje, kako se je standard dvignil z najnovejšimi visokoučinkovitimi sterilnimi filter sistemi.

★

Onesnaženje (okužbe) z bakterijami nastanejo pri veliki večini polnilnih postopkov. Da bi to preprečili, morata biti embalaža in zrak v prostoru sterilna.

To ni važno samo zaradi samoumevnih varnostnih razlogov, ampak tudi zaradi ekonomskih. Trajnost pokvarljivih prehrabnih artiklov se precej lahko podaljša z vzdrževanjem sterilnih pogojev. Zato imajo pakirni stroji montiran liminarni sistem (to je sistem pihanja zraka v eno smer) na strani s kompresiranim zrakom.

Kjer se morajo pokvarljivi prehrabni izdelki hraniti dalj časa, se na splošno raje uporabljajo ventilacijski sistemi. Ker po navadi potrebujejo velike količine zraka, se včasih odpevoje sterilnemu, kompresiranemu zraku za ventilacijo zaradi porabljene energije in stroškov.

Obstaja pa ekonomska alternativa za konvencionalne sisteme ventilacije s kompresiranim zrakom. Pri tej ventilacijski zrak filtrira, potem ko je bil kompresiran, s filtri z veliko kapaciteto.

Novi razvoji visoko-storilnih sterilizacijskih filtrov so omogočili, da so instalacije takih filtrov postale ekonomične in donosne.

V fermentacijskih procesih je potreben zrak, ki ustvari vrtnec v fermenterju, da zagotavlja atmosferski kisik, ki je potreben za reakcijo.

Za zagotovilo, da proces fermentacije ni oviran ali preprečen zaradi prisotnosti nezaželenih mikroorganizmov, mora biti uporabljen zrak sterilen in v mnogih primerih brez bakterij. Tudi zrak, ki uhaja iz fermentorja, mora biti sterilno filtriran, da prepreči sekundarno kontaminacijo.

Mikroorganizmi, ki so v izobilju

Zrak iz atmosfere vsebuje bakterije, ki kar mrgoli. To so glive kvasovke, glive, bakteriofage in virusi. Ti mikroorganizmi so komaj 0,01 μm veliki in zrak v industrijskih prostorih, celo opremljenih s klimatskimi napravami, lahko vsebuje 1000 do 5000 bakterij na kubični meter. So veliko premajhne, da bi jih zadržali kompresijski vhodni filtri. Linije za kompresiran zrak in kontejnerji (posode) so idealna tla za njihovo razmnoževanje. Kompresiran zrak je izpostavljen kontaminaciji (okužbi) med procesom kompresiranja in tipični pogoji, kot so temperatura okrog 30 °C in 100 % atmosferska vlaga nudita idealne prehranjevalne pogoje, vodo in visoko vsebnost kisika.

Danes se sterilni zrak dobi z mehanskim filtriranjem zraka. Tu razlikujemo površinsko filtriranje, pri katerem se uporabljajo mikroporaste membrane in visoko učinkovita filtracija z dvostopenjskim globinskim filtracijskim učinkom.

Mikroporne membrane so lahko nabrane v gube in so posebno primerne za sterilno filtracijo metričnega plina ali tekočin. Za sterilno filtracijo zraka in

plinov se danes uporabljajo ekonomični visokoučinkoviti filtri, ki delujejo po sistemu globinske filtracije ULTRAFILTROVE MIKROFIBERSKE TKANINE IN FILTRIRNE ENOTE ZA GLOBINSKO FILTRIRANJE.

Zelo fina vlakna z glavnim premerom 0,2 μm so položena tridimenzionalno in zvezana skupaj z neke vrste sigastim procesom.

Tkanina (mreža) iz mikrovlaknen

Mreža iz mikrovlaknen, ki ne predstavlja hrane za mikroorganizme, je biološko popolnoma neaktivna.

Vsi okužiteli do velikosti 0,01 μm se odstranijo z 99,99999 % učinkovitostjo. Ločenje je doseženo s silo nedelavnosti, z direktnim kontaktom in z difuzijo.

Mikroluknjičaste membrane filtrirajo na površju in skoraj ne zadržujejo delce prahu. Za industrijske namene je važno, da se sterilna filtracija vzdržuje preko dolgih period z zadostno varnostjo. Vzrok za uspeh globinske filtracije v sterilnih aplikacijah je njihova visoka zmogljivost za zadrževanje prahu povešana z njihovo zmogljivostjo, da ločujejo zelo majhne organizme.

Globinski filtri vzdržijo v linijski parni sterilizaciji, kjer se uporablja nasičena para pri temperaturah med 130–160 °C.

Mreže iz brez-veznih steklenih vlaknen zdržijo temperaturo do 500 °C in so zelo močne. Sistemi niso odprti za zunanji zrak in tako se izognejo rizikom okužbe.

Standardi čistosti kompresiranega zraka, plini in tekočine lahko imajo glavni vpliv na varnost in produktivnost v procesih sterilne produkcije.

Visoka zmogljivost in sterilni filtracijski sistemi veliko pripomorejo k uspehu.

Informacije dobite pri: ULTRAFILTER LTD., 33 Sandy Way, Amington Industrial Estate Tamworth, Staffordshire, England, B 77 4 DS

CENENI ROČNI TERMOHIGROMETER

V Britaniji so konstruirali praktičen ročni termohigrometer za hitro, učinkovito in ceneno merjenje temperature in vlažnosti zraka. Proizvajalec zatrjuje, da je to najcenejši tovrstni instrument na trgu. Izdelali so ga po najsodobnejši tehnologiji. Relativno vlažnost meri v obsegu od +10 do +95 % RH, temperaturo pa v mejah od 0 do +60 °C. Kazalo s tekočim kristalom lahko kaže tudi temperature vrednosti, izražene v stopnjah Fahrenheita.

Temperatura in vlažnost se lahko s tem instrumentom merita tudi na krajih, do katerih je bilo prej nemogoče priti in sicer po zaslugi sonde, ki jo priključijo na instrument z meter dolgim kablom. Naprava se napaja iz 9-voltna baterije, ki omogoča 100 ur delovanja. Instrument je namenjen za uporabo v vseh industrijskih panogah, v komercialnih podjetjih in zdravstvenih ustanovah, kjer sta vlažnost in temperatura izredno pomembni. Meri 180 x 83 x 46 mm, tehta pa 350 gramov. Instrument in sonda sta v ohišju iz termoplastike, odporne proti udarcem. Po želji uporabnikov dobavljajo instrument z dodatno torbico iz mehke plastike in škatlo iz trde plastike.

Uporabniki: vsa področja, kjer sta pomembni vlažnost in temperatura zraka. Proizvajalec: Trace Automation, Capital House, 89 Herne Road, Bushey, Watford, England WD2 3LP.

Med sadovnjaki Vzhodne Štajerske

KZ Savinjska dolina je organizirala pod vodstvom dipl. inž. Mateja Čulka izlet sadjarjev v »Sadovnjak Avstrije«. Pod strokovnim vodstvom dipl. inž. Franca Lombergerja smo si temeljito ogledali 7-hektarski sadovnjak, ki je večinoma pod mrežo, sadjarja Ledineka v Ottenbergu. Letošnja letina bo podpovprečna.

Ob sadni cesti, ki se vije severno in vzhodno od Graca po slikovitih grških poraslih s sadovnjaki jablan, tu in tam tudi bresek in nasadi bezga, smo si ogledali sadovnjak kmeta Dreisiebnerja, ki ima 3 ha vinograda, 7 ha sadovnjaka in 10 ha gozda. Od živali le 2 mački. Skoraj vsak kmet ima »pušenšank«. Prodaja le, kar pridelava sam: jabolčnik, vino, žganje, jabolka, domače jedi. Kmetije so lepo urejene in čiste.

Na »pušenšanku« pri Kelzu smo zapeli ob jabolčniku. Saj gre...

UTRINEK Z OBISKA NA KMETIJI

Ko smo bili na kmetiji v Podvrhu pri kmetu Turnšku, smo spoznali različne domače živali. Prijazen kmet nam je razkazal kmetijo in gospodarska poslopja. Pokazal nam je, kako se molze krava, kako se gospodari na kmetiji in še druge stvari.

Od domačih živali smo spoznali: krave, bike, telčke in psa.

Po ogledu smo se drsali po bregu navzdol in se sploh prijetno zabavali. Postreženi smo bili s slastnimi piškoti. Takšnih poučnih naravoslovnih dni si še vsi želimo.

Rok Polajžer
2. a
O Š Braslovče

Nekaj vtisov z obiska pri avstralskih in novozelandskih hmeljarjih

(2. nadaljevanje in konec)

Še nekaj vtisov iz Nove Zelandije

Po končanem programu obiska v Tasmaniji sva se skupaj z Jimom odpravila še v Novo Zelandijo. Človek bi rekel, saj to je čisto blizu Avstralije, najbližja sosedna država. Pa je 1500 do 2000 km oddaljena od Avstralije, 10.600 km od Južne Amerike in 2.300 km od Antarktike. Pri nas moraš na taki razdalji preleteti že kar celo vr-

pridela pa okrog 400 t hmelja naslednjih kultivarjev: superalpha, green bullet, sticklebract in alphaaroma. Vsi so triploidi brez semena. Že nekaj let sodelujejo v IHB kot pridruženi član (za redno članstvo je potrebno najmanj 500 ha). Hmeljarji Nove Zelandije bodo sodelovali pri pripravi kongresa v Avstraliji.

Dežela leži na dveh večjih otokih, na severnem in južnem. Je bolj zelena kot

Značilna pokrajina Nove Zelandije.

sto držav. Zjutraj sva se s taksijem odpeljala na letališče. Tudi taksi je Jim plačal s kreditno kartico. Ob 6.45 sva odletela proti Melbourneu. Tam sva izkoristila krajši postanek za razgovor s predstavnikom hmeljarjev iz Viktorije (Južna Avstralija) g. Crokkom. Pogovarjali smo se o težavah v hmeljarstvu in o možnosti vključevanja njihove hmeljarske organizacije v program kongresa 1988.

Ob 11. uri sva imela let proti Christchurchu, ki leži na južnem otoku Nove Zelandije. Čim bolj se je približeval čas odhoda, tem bolj se je stopnjevala najina negotovost, ali bova sploh lahko odletela. Stavkalo je namreč del letaliških delavcev, ki polnijo letala z gorivom, in je bila zato vrsta poletov odpovedanih. Imela sva srečo, najin let novozelandske letalske družbe TE 52 ni bil odpovedan. Izgleda, da so nalivečki bojkotirali le domače letalske družbe. Kasnitev odhoda bi nama povzročila velike težave, ker bi se nama porušile vse nadaljnje zveze in s tem že pripravljen program obiska v Novi Zelandiji.

Odleteli smo po voznem redu ob 11. uri in po 3 urah in 20 minutah prispeli v Christchurch, kjer je bila ura zaradi časovne razlike (+ 2 uri) že 16.20 popoldan. Še dvakrat sva morala presesti. Najprej sva letela do Wellingtona (približno 45 minut) potem pa še z manjšim dvomotornim propellerskim letalom do Nelsona, kamor sva točno po voznem redu prispela ob 20.35 uri. Na letališču naju je pričakal sekretar njihove hmeljarske trgovske zveze New Zealand Hop Marketing Committee (g. Savage) in naju prepeljal v Hotel The Rutherford. Nelson je središče novozelandskega hmeljarstva.

Nova Zelandija je manjša hmeljarska dežela, ki ima okrog 200 ha zemljišč,

Tasmanija v tem času. Pokrajina je podobna naši, le da je hribovski svet dosti bolj gol brez gozdov. Prvotni priseljenci so jih posekali in napravili pašnike. Med drugim so mi pokazali podzemsko jamo Nagarua Caves v območju Taka-ke. To je podzemna jama kraškega izvora povsem podobna našim. V razpravah o teh jamah tudi govorijo, da beseda kras (karst) izhaja iz imena pokrajine v severni Jugoslaviji. Ko sem jim povedal, da prihajam prav iz severne Jugoslavije, kjer imamo celo vrsto takšnih jam (eno – Pekel – celo v neposredni bližini), je bil kontakt z vodičem po jami takoj vzpostavljen. Povabil sem ga naj si jih pride pogledat. Z rahlim nasmeškom in gibom glave, kar je izražalo mešanico velike želje in male možnosti za uresničitev, je odgovoril: »Zelo rad ali kaj, ko je pa to tako daleč.«

Nova Zelandija (oba otoka) je npr. tako velika kot Velika Britanija ali Japonska. Meri skupaj 267.000 km², prebivalcev pa ima komaj 3,2 milijona ali 12 prebivalcev na km² in sicer na severnem otoku, ki je bolj gosto naseljen (20 prebivalcev na km²) kot južni (5,7 preb. na km²). Redka naseljenost je tukaj vidna na vsakem koraku. Mesta so razpršena na veliki površini, malo stolpnice, veliko zeleni površini, razsežni pašniki in redko posejane farmske domačije.

V soboto 22. marca, prvi delovni dan mojega obiska v Novi Zelandiji, so mi pokazali nekaj farm, ki se ukvarjajo tudi s hmeljarstvom. Hmelj so že obirali. Tehnologija pridelovanja je podobna Avstralski. Opazil pa sem, da so skoraj vse sušilnice preuredili na premo, ker so imeli po prvi naftni krizi težave z oskrbo s kurilnim oljem. Vendar imajo tudi kurjenje s premogom dokaj dobro avtomatizirano (avtomatično nalaganje premoga, podpih in odstranjevanje pe-

pela). Sušilnice so večinoma enoetažne. Za nasipanje imajo poleg starega načina ročnega nasipanja tudi podobne rešitve, ki sem jih videl v Tasmaniji.

Hmeljarske farme so manjše. Farmar Josef Hill (Joe), ki naju je spremljal prvi dan, je tudi predsednik njihove trgovske organizacije za hmelj (Hop Marketing Committee) in direktor Waimea Hops LTD. Pokazal nama je svoja hmeljišča 13 ha, obiralni stroj in sušilnico. Hmelj je sajen v razdalji 2,44 × 2,44 m s 4 vodili ali pa 2,44 × 1,22 s po 2 vodili. Hmeljišče namaka. Ima stabilen sistem in namaka z oroševanjem. Razpršilci so nameščeni na drogovihi žičnice. Pri strojnem obiranju ima 4 delavce za nakladanje in prevoz (1 reže spredaj, 1 zgoraj, 1 na prikolici in voznik). Pri stroju pa dela 8 delavcev (2 vlagarja, 1 čisti, 4 prebirajo in strojnik). Na sušilnici so zaposleni 3 delavci in 2 pri basanju.

Spotoma smo si ogledali še skladišče za hmelj s hladilnico in briketirnico (New Zealand Hop Products LTD). V skladišču pripravljajo tudi male 450 g težke zavoje hmelja za široko potrošnjo. Na lepo opremljenem zavoju je napisana receptura za varenje treh vrst piva in seveda reklama za njihov hmelj. Zaščitna znamka njihovega hmelja je »KIWI HOP«, s ptičem kiwi, posebna vrsta ptice, ki živi samo v Novi Zelandiji in je nekakšen nacionalni simbol. To je ptič, ki ne leti, okroglega života (podoben hmeljnemu storžku, zato so ga hmeljarji uporabili za svoj zaščitni znak tako, da so namesto života narisali hmeljni storžek) z značilno dolгим ravnim kljunom. Izgleda, da je tudi tu zelo v navadi varenje piva doma, kot sem to pred leti opazil v Angliji. Gotovo gre bolj za ljubiteljstvo, kot za ekonomsko nujno. Tržišče pa tudi pivovarne npr. v Angliji so se temu prilagodile – čeprav bi lahko smatrale domačo proizvodnjo piva kot konkurenco – tako, da so poleg piva začele prodajati male zavoje s kompletom potrebnih surovin za domače varenje piva.

Obiskali smo še farmo bratov Jack-a in Toma Englis v Riwaki. Jack dela na farmi. Sprejel nas je na sušilnici, saj je bilo obiranje v polnem zamahu. Ima mešano proizvodnjo. Na površini 200 ha ima 30 ha (sedaj zaradi krize le 20 ha) hmelja, prideluje tobak in redi 160 krav. Pri njem sem videl tudi nasade kiwija (v tem primeru ne gre za ptico, ampak tropski sadež, ki ga sicer vedno bolj porredko lahko kupimo na našem trgu). Pridelava kiwija je zelo zahtevna. Ker je občutljiv na veter, ga morajo obdati z gosto mrežo. Takrat še ni bil popolnoma zrel, zeleni plodovi pa so bili že lepo oblikovani.

Njegov brat Tom je poslovnež (export-direktor hmeljarske trgovske firme New Zealand Hop Marketing Committee, direktor hmeljarne New Zealand Hop Products Ltd.) na farmi pa skrbí za poslovni del. V času obiranja hmelja tudi njegova družina pomaga na farmi, kako se v taki španoviji urejena poslovna (dohodkovna) razmerja, v tako kratkem času seveda nisem mogel ugotoviti. Dobil pa sem vtis, da se dobro razumejo. V nedeljo sem bil namreč gost pri Tomovi družini. Razkazal mi je lepo okolico (med drugim podzemno jamo, o kateri sem že govoril, izvir reke Riwaka, morsko obalo s čudovitimi peščenimi plažami, kjer imajo weekend hišo). Po naravnih lepotah je dežela precej podobna Sloveniji. Kar prijeten je občutek, ko najdeš na drugem koncu sveta pokrajino podobno svoji domovini. Opoldne sem bil pri njih na kosilu. Zvečer pa so pripravili nekakšen zbor hmeljarjev z večerjo, ki je bila v obliki samopostrežbe. Prosili so me, naj jim povem kaj o mednarodni hmeljarski organizaciji (IHB) in hmeljarskih kongre-

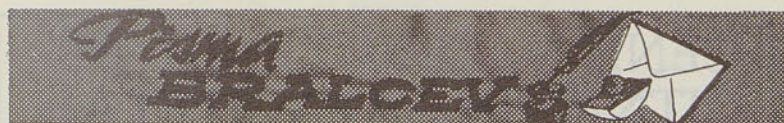
sih, ki jih prirejamo vsako leto. To jih je posebno zanimalo zato, ker bodo sodelovali pri pripravi kongresa februarja 1988 v Avstralijski. Večer je minil v prijetnem pomenku s posameznimi hmeljarji. Ponovno sem ugotovil, kako se lahko kljub pomanjkljivemu znanju jezika hmeljarji tudi tako oddaljenih dežel med seboj sporazumejo. Res je ta svetovna hmeljarska družina, kot jo radi imenujemo, zanimiva. Kljub velikim razdaljam smo in ostanemo vendarle hmeljarji s podobnimi izkušnjami in problemi. Šele pozno v nedeljsko noč smo se razšli. To je bil ravno pravi čas, da sem iz hotelske sobe avtomatsko poklical domov, kjer je bila v tem času šele nedelja okrog poldne (11 ur časovne razlike). Spet sem zvezo dobil takoj, slišali smo se tudi zelo dobro, čeprav je razdalja, ki bi jo bila skoraj vseeno, če bi jo merili proti zahodu preko Azije (18.000 km) ali pa proti vzhodu preko Amerike (22.000 km) zelo velika.

V ponedeljek sem si v spremstvu Jima in sekretarja hmeljarske trgovske zveze N. Z. g. Savage Znanstveno-raziskovalno postajo DSIR (Departement of scientific and industrial research) – oddelek za hortikulturo, v katerem opravljajo tudi hmeljarske raziskave. Srečal sem dva raziskovalca, ki se ukvarjata s hmeljem. Dr. Ron A. Bealson se ukvarja z žlahtnjenjem in dipl. ing. kem. Jim Rohrbach, ki se ukvarja s kemijo hmelja. Prvi dan tudi na žlahtnjenju tobaka, kiwija in dr. Oba sta nas sprejela v delovnih oblekah. Videli sem njihove koleksijske nasade. V njem mi je pokazal tudi savinjski golding, ki pa je bil v tem času že prezrel. Zaposleni so bili z obiranjem poskusov in koleksijskih nasadov z malim volfovimi obiralnikom. Niti za kavico ni bilo časa. Pogovarjali pa smo se med drugim, kako zanimivo bi bilo sodelovanje med inštituti na severni in južni polobli, ker bi imeli za poskuse na razpolago dve sezoni, eno pri nas (marec–september) in eno pri njih (september–marec). To bi bilo pomembno za poskuse, za katere imamo zaradi vegetacije na razpolago zelo kratek čas (npr. rez, čiščenje, obiranje, sušenje). Zaradi velike razdalje je zaenkrat ostalo le pri besedah. Mogoče pa se bo le kdaj uresničila vsaj intenzivnejša pisna izmenjava in drugi stiki med posameznimi inštituti in raziskovalci severne in južne polobe.

Tako je bil tudi moj obisk v Novi Zelandiji pri kraju. Zvečer naju je g. Savage povabil še na večerjo, na kateri smo še izmenjali to in ono informacijo. Beseda je tekla okrog priprave kongresa februarja 1988.

Sledila je pot nazaj v domovino. Potovanje je potekalo podobno kot potovanje tja, le da je bilo s časom drugače. Takrat je bilo po lokalni uri vedno več, sedaj pa vedno manj. Tako, da sem odpotoval iz Nelsona v torek 25. marca zjutraj – pristal v Wellingtonu, Christchurchu in Melbourneu v Avstraliji. Od tam smo odleteli v torek ob 15.40 in prispeli že v sredo ob 7.25 v Frankfurt v vmesnimi postanki v Singapuru in Bombayu. Tja gredo smo leteli en dan in dve noči, seveda skrajšano za časovno razliko 9 ur, nazaj pa samo od 15.40 popoldne in eno noč, ki pa je bila podaljšana za 9 ur. Jutro se nam je kar odmi-kalo, kot da je letalo tekmovalo s soncem, kdo bo hitrejši. V sredo popoldne sem bil že doma. Kar hitro sem se prilagodil na naš čas in ugotovil, da je potovati sicer lepo, ampak doma je le doma. Kar dvakrat sem moral preleteti Savinjsko dolino (zgodaj zjutraj polet Bombay-Frankfurt in popoldan Frankfurt-Zagreb, da sem se potem z avtomobilom pripeljal iz Zagreba domov).

Dr. Alojz Četina

Spoštovani tov. urednik!

Vedno ob prebiranju Hmeljarja pregledam najprej literarno stran in rešim križanko, ki pa (brez zamere sestavljalca) ni skoraj nikoli brez napake.

Majska številka mi je prinesla veliko razočaranje oziroma ogorčenje. Gre za pesem Lastovkam, pod katero se je podpisal Lovrenc Ogris.

Upam, da ste do danes že ugotovili, da je to Gregorčičeva pesem. Tov. Ogris si je dovolil le malenkostne popravke, vendar se kljub temu ne bi smel podpisati pod pesem.

V prihodnje vam želim še veliko pravih pesnikov, katerih pesmi bi objavljali v Hmeljarju.

Lep pozdrav!

Milica Povše
Orla vas 12
Braslovce

Spoštovana tov. Milica!

Vse preredkih pisem bralcev sem vedno vesel. Želim, da bi bila češča. Pa k stvari. Za napake v križanki sem kriv samo jaz. Kljub temu, da jo rešim vedno prej, se drobcena napaka zmuzne v tisk, a jo pri rešitvah vedno upoštevamo.

Zaradi pesmi Lastovkam ste vse povedali.

Vabim vas k sodelovanju.

Lep pozdrav urednik!

POHVALIMO TISTE, KI IMAJO SKRIB IN SRCE ZA STARE IN LEPE STVARI V GALICIJI

Velikokrat lahko preberemo in slišimo razne pohvale in priznanja nekaterim po krajevnih skupnostih, ki so aktivni, delavni na področju DPO. Zato se mi zdi potrebno, da napišem nekaj tudi o tistih, ki znajo ceniti in ohranjati stare lepote, ki naše kraje in našo deželo krasijo in spoznavajo, kar ima zgodovino, kar so videli lepega že naši pradedje in upajmo, da bodo videli lepo tudi naši pravnuki.

KS Galicija je velika in razdrobljena vas po hribovitih dolinah ob vznožju Klumberga, Gorce, Dobnika in Kunigunde. Ko se po cesti iz Arje vasi peljemo proti T. Velenju, nas od desne pozdravljajo zaselki te krajevne skupnosti. Že od daleč zagledamo, če se pepljemo v osrčje Galicije, prelepo graščino Grmovje, nanjo je lahko ponosen vsak domačin.

Komu torej zahvala, da smo lahko ponosni na ta lep kraj. To malokdo ve. Tisti, ki to vemo, smo jih iz srca hvaležni. Hvaležnost gre direktorici in kolektivu doma »Nine Pokorn«, ki ima srce za lepe stvari in za stare ljudi, ki v tem domu preživljajo njen življenja.

Kako smo lahko hvaležni dir. Mariji Trobeš in sodelavcem, da lepa Grmovska graščina še stoji. Nekdo pred njo je hotel le-to pustiti v razvaline, kot se je v razvaline spremenila Zaloška graščina. Dejal je: »Graščine in vse kar je iz časov kapitalizma, oz. časov pred našo moderno ureditvijo, mora propasti in se sesuti, da se bo od daleč videlo, da se je sesula tudi takratna ureditev!«

Zgroziš se lahko nad takim mišljenjem, ki je primitivno, žal pa ga je veliko. Res veliko graščin, gradov in dvorcev propada. Temu ni vedno vzrok pomanjkanje denarja.

V istem kraju, a na drugem gričku, se sveti in bahavo ozira po dolini cerkvice Sv. Ožbolta, ki dopolnjuje Grmovsko graščino. Da pa je ta cerkev tako lepa, gre pohvala vsem ljudem župnije Galicije, ki so prostovoljno prispevali denarna sredstva in veliko ur dela, za obnovitev le-te. Za organizacijo in izpeljavo obnove se je potrebno zahvaliti župniku v Galiciji Janku Cigaletu. V kratkem času mu je uspelo obnoviti s pomočjo sovaščanov tudi cerkev in župnišče v Galiciji, kar je tudi ponos za ta revni hribovski kraj.

Ob zaključku še enkrat vso pohvalo tistim, ki znajo čuvati vse staro, tistim, ki cenijo in se trudijo, da se urejajo stare graščine, cerkve, stare hiše, stara gospodarska poslopja, staro pohištvo, kajti graditi in kupovati novo je najlažje (do današnjih časov).

Brez starih lepot bi bili kljub moderne-mu času vaščani Galicije zelo revni, kot bi brez teh lepot – graščin, cerkva, gradov, kapel itd., bila revna tudi Slovenija, naša dežela.

Mira Petre

PREDŽALSKA NOČ

Junjski večer...

Po ulicah se prižgo luči. V mesto pripelje zadnji avtobus. Izstopita dva potnika: ona in on. Ona ima prtljago: dva kovčka in veliko usnjeno torbo.

On nosi le veliko aktovko. Ona je v mestu doma. On je tujec. Nihče ga ne pozna. Tudi one ne. On, moški petintridesetih let, reče:

»Oprostite. Nisem od tod. Naslov družine Savinjšek iščem.«

»Savinjšek?« ponovi ona. Te ljudi poznam. Prosim, kar za menoj.

Ona, mična dama tridesetih let skuša pograbititi oba kovčka, pa jo moti usnjena torba. Moški to vidi, pa se ponudi.

»Čakajte, pomagam vam.«

»Prosim, zelo vam bom hvaležna.«

On nese oba kovčka. Ona torbo in aktovko. Stopata molče. Potem ona postoji in reče:

»Oddahnite si. Kovčka sta resnično težka. Vračam se. Bila sem na morju. Sama. Pa vi?«

On pogleda prikupno damo. V medlem siju cestne razsvetljave ugotovi glavne značilnosti: elegantna postava, obleka po najnovejši modi, linija na višku, dobra izbira parfumov, obrazec okrogel, prička po letni modi, na vratu draga ogrlica, na roki zlata ura in dva prstana: prvi poročni, drugi z velikim rdečim kamnom. Torej, pred seboj ima gospo. Ženo nekega moža. Treba je biti obziren. In po tej presoji reče:

»Trgovski potnik sem. Od trgovine za široko potrošnjo. S Savinjškom sva skupaj študirala. Kolega sva. Dve leti se že nisva videla. Mudil sem se v Celju. Pa sem izkoristil priliko. In vi? Stanujete daleč od tod?«

Ni takoj odgovorila. Oči visijo na mladem moškem. Potem pove nekaj besed.

»Še pet minut. Savinjski so kar čez cesto. Ampak res ne vem, kako bom s to prtljago?«

»Pomagam vam. Do doma. Če vam je prav.«

»Prosim. Zelo ste ljubeznivi.«

Stopata dalje. Molčita. Na nebu gore zvezde. Čez polja pripluje vonj po hmelju. Ob cesti cvrkajo črčki. Nekje kvakajo žabe. Še bolj zadaj lajajo psi. Dvoje parov oči šviga. Levo, desno, naprej, nazaj. Dvoje teles je vznemirjenih.

Prideta do velike hiše. Ona postoji in reče:

»Tu stanujem. V prvem nadstropju. Okno, kjer je spušen rolo. Prosim, kar za menoj. Kar po domače. Moram vas z nečim poplačati. Pijete pivo?«

»Pijem, gospa, pijem. Tako, od časa do časa. Ampak, res ni potrebno. Pomoč je bila mimogrede. Malenkost. Ne bi vas rad nadlegoval. Res ne...«

»Ste sramežljivi?« pošvrka dama z iskrenimi očmi.

»Niti ne,« se moški nasmehne.

»Potem korajžno naprej«, reče vzpodbujajoče elegantna mlada gospa in odpre vrata.

Vstopita. Ona prižge luči. Spusti še zaveso. Ponudi stol. Nato si umije roke. Tudi on si jih mili. Sedeta.

»Ste za viski?«

»Prosim. Seveda!«

Ona toči. Nazdravita, pijeta.

On ponudi cigareto.

– Ameriške.«

– O!«

Pajek pod stropom po pajkovsko zavzdihne.

»Ljubezen na prvi pogled!«

»In zdaj pivo, našo savinjsko pijačo,« reče ona, ko postavi na mizo dve steklenici, dva kozarca.

»Hm, laško pivo!« zavzdihne on.

»Odlično se bo prileglo.«

»In še malo gornjesavinjskega želodčka, ha, ha!« se nasmehne ona. Prigrizneta, pijeta, gledata se. Na dvojih ustnih je rahel nasmeh. Ona ima svetle, kakor svila mehke lase. On črne kodre. Ona ima kakor oglje črne oči. On nosi pod čelom delček modrega Jadrana.

»Na zdravje!« reče ona.

»Na zdravje!« ponovi on.

Spet pijeta. Oba, samo pol kozarca. In kadita ameriške cigarete. Rahlo spuščata kolobarje. Ona pogleda skozi okno. In pove:

»Pri Savinjškovih ni luči. Morda so odpotovali. Mogoče. Savinjškovih radi potujejo. Kakor moj mož.«

On hitro vpraša:

»Kaj, vašega moža ni doma?«

»Ne, ni ga. Odpotoval je. Že pred dnevi. Veliko potuje. Preveč za moje živce. Nekdaj sem medlela v dolgem času. Zdaj ne več. Tudi jaz sem začela potovati. Otrok ni, moža ni. Kaj hočem? V starinamnico? Ne, tako daleč še nisem. Kaj pravite?«

»Hm, no ja...«

Dva para oči se srečata. Črno se spaja z modrino. Svila je kontrast črne žime. Rahlo potemnelo belo polje se preliva v bakreno možatost. Dolg je ta pogled. A še zmeraj prekratek. On odgovori:

»Čudovita ženska ste. Kako vam je ime?«

»Angelina. In vam?«

»Ljubo. Že petintrideset let. In vi, koliko časa nosite to ljubko ime – Angelina?«

Ona zavzdihne.

»Težko, nesolidno vprašanje. Sicer pa ... ne bom skrivala resnice. Dvaintrideset. Oprostite, pozabila sem natočiti. Pijva. Vesela sem, da sem vas srečala. Ko bi bilo to pred petimi leti ... Na zdravje!«

»Pred petimi leti?«

»Da, pred petimi leti ... Dan hmeljarjev. Braslovško jezero. Veselica. Hmeljsko princeso smo proslavili. Princesa nisem bila, postala pa sem nevesta. In nato žena. Tri leta srečna, dve leti nesrečna. Ah, vsi smo po svoje srečni in nesrečni. Neumnost. Ste srečni?«

»Hm, kakor pač. Danes ja, jutri ne, za pojutrišnjem ne vem...«

»Ha, ha, metuljček!«

»Hmeljska kobula! Ali je res kobula toliko pomembna? Lupulin, rumen prah, kakršna je vaša kožica, zanj toliko truda...«

»Oprostite, jaz nisem rumena, jaz sem rjava!«

»Tako. Vi ste rjava. Vrh kože. Kaj pa pod kožo?«

»Krvava!«

»Na zdravje, Angelina! Oprostite, gospa Angelina!«

Pijeta laško pivo. Odlično se pile. Angelina pripre oči. Sanja. Sanja tudi Ljubo. Oba sanjata. Angelina vdova živega moža. Ljubo široko gruden trgovski potnik. Ali tokrat je drugače. Tu je kosček srca. In neskončno poželenje. Hrepenenje po nečem.

»Ljubo!« dahne Angelina. Stopi bliže. Močno se približa. Ljubo je vznemirjen. Telo drhti. Kaj če se vme mož? Sicer pa mora to vedeti ona. Načrt bo izpeljan do pike natančno. Mora biti. Tako je življenje.

»Angelina! Moja Angelina...«

Vzameta se, krepko in srčno se vzameta. Da, sreča je sestavljena iz tisoč in tisoč delčkov. Popolna sreča je samo trenutek.

Mar je Angelinino in Ljubovo početje greh?

Kdo drug ve za to neizmerno srečo?

Od daleč prihaja melodija.

»Savinjska dolina...«

Skozi priprto okno sili opojni vonj po zorečem hmelju. Zunaj tih večer, Kresna noč. V stanovanju je tama. Iz teme žarita dva para srečnih oči.

Hvala, topla hvala mati NARA-VA.

Drago Kumer

Lastovka

Ob cesti pri traktorski strojni lopi pred Bistrico ob Solli je ležala mrtva lastovička. Okoli nje je hodila druga, kot bi jo vzpodbujala: vstani, delo naju čaka, mladiči so lačni. Približal sem se in sklonil k mrtvi. Družica je vzletela in vznemirjena letala cvrketaje nizko okrog mene. Položil sem jo proč od ceste na kupček zemlje in se oddaljil. Lastovka je zopet priletela, se usedla poleg mrtve in tiho tožila.

Dogodek me je prevzel. Kako je tako drobno bitje navezано na družico...

VY

ZAHVALA

Ob tragični in nenadomestljivi izgubi mojega sina Poldija se iskreno zahvaljujem članom kolektiva Agrine Žalec, ki so ga tako številni pospremili na zadnji poti.

Zahvaljujem se za finančno pomoč, za cvetje, za izrečeno sožalje in tolažilne besede, kakor tudi govorniku za besede ob zadnjem slovesu.

Premalo se poznamo, da bi lahko kogarkoli imenovala. Povedati želim samo to, da sem v teh, za mene najtežjih trenutkih spoznala, da je moj sin živel in delal med plemenitimi in humanizmu predanimi ljudmi.

Celotnemu kolektivu se z globokim spoštovanjem zahvaljujem za vse, kar ste kdajkoli storili zanj.

Žalujoča mama
Jožica Žgajner

Velika njiva kamilic na Bregu pri Polzeli.

Julij

Ako je drugi dan malega srpana mokro, še 40 dni bo tako.

Kakor Jakoba (25. VII.) dopoldne, tako pred Božičem. Če je popoldne lepo, bo po Božiču tako.

DRAŽJI DERIVATI

Zaradi davka na promet in dodatka na ceno derivatov, za razne potrebe in za gradnjo avtoceste skozi Jugoslavijo je ZIS 12. junija zvišal 86 oktanski bencin na 390.- din, 98 oktanski na 420.- din in drugo gorivo. To je za skoraj 24 odstotkov.

OB ODHODU...

Če ti na zdravje sozda Hmezad zdaj povzdigneš, goriš, eks čašo vina v slovo popiješ, ker veš, da vse brežnike smo že preorali, da nepokošena nobena ni ostala košenina. Kaj vse smo skupaj tu mi preživeli, naj vas ob tem odhodu ja nič ne skomina.

POLETNE ŠPORTNE IGRE HMEZADA V SEPTEMBRU

Na zadnji seji IO Športnega društva Hmezad je IO ob pregledu letošnjih aktivnosti na športnem področju, ocenil za zelo uspešno zimsko sezono. Takšno oceno potrjujejo doseženi rezultati Hmezadovih smučarjev, o katerih smo v Hmeljarju ljubitelje športa sprotno obveščali. IO je sklenil, da bodo poletne športne igre Hmezada v septembru, razpis zanje pa bo objavljen v naslednji številki Hmeljarja.

Zaradi poteka mandata in odhoda nekaterih članov IO iz Hmezada so bili imenovani novi člani, tako da IO v novi zasedbi sestavljajo: Mišo Bobovnik kot predsednik in člani Vlado Jurančič iz CMI, Peter Kainz iz ST, Alojz Kampuš iz ML, Edi Krajnik iz Ag, Janez Šketa iz KŽ, Andrej Kralj iz KZSd, Henrik Krušnik iz MI, Vinko Stiplovšek iz KKŠ, Tone Ajdič in Eva Orač iz DSSS SOZD.

Za posamezne panoge je zadolžil naslednje športne referente:

– mali nogomet: Boris Kompan iz ML in Ervin Maček iz ST,

– rokomet: Vojko Žagar in Zoran Krieter iz DSSS SOZD, Drago Ribič iz ST, – košarka: Milivoj Domjanič – DSSS SOZD, Andrej Šporin – HKS in Žarko Litera – EI,

– odbojka: Franc Sobočan – ST, Nuša Rojc – SPB, Ivo Farčnik – KZSd, Peter Kainz – ST,

– atletika: Andrej Kralj – KZSd, Milena Kveder – DSSS, Dušan Dimič – KŽ, – namizni tenis: Matjaž Goršek – KŽ, Boris Škoberne – CMI, Eva Orač – DSSS,

– streljanje: Kotnik – MI,

– kegljanje: Ludvik Kačič – GT, Milan Lešnik – CMI, Štefka Štampar – GT, Boris Kompan – ML,

– šah: Jože Hlade – AG, Tone Gubenšek – DSSS, Avgust Cverlin – CMI, – smučanje: Eva Orač in Tone Ajdič – DSSS, Borut Kramžar – HM, Andrej Kralj – KZSd,

– tenis: Andrej Šporin – HKS, Milivoj Domjanič – DSSS.

J. O.

Pogoj za svobodo tiska bi morala biti najstrožja prepoved vsakršne anonimnosti.

Resnica in pravičnost morata stati nad vsakim sistemom.

Več postav, več zmešnjav.

Jugoslovani, bodite realistični.

J. J. Schwed

Tista država, ki ne posveča več pozornosti zaposlovanju delavcev v neposredni proizvodnji kot pa mednarodni konkurenčni sposobnosti, kmalu ne bo imela ne proizvodnje ne delovnih mest.

RR št. 4

CENE V ZDRUČITNIŠKIH KAMPih SOZD HMEZAD POLETNI SEZONI

Celje - skladišče
D-Per

70/1987

1119870445,7

COBISS 9

Dom v Crikvenici

POLNA CENA PENZIONA

Predsezona in posezona – 20. 6. do 4. 7. in 22. 8. do 12. 9.

– za delavce TOZD, kooperante, upokojujence in njihove družinske člane nad 10 let	5.500.– din
– za otroke od 7 do 10 let	4.600.– din
– za otroke od 3 do 7 let	4.100.– din
– za tuje goste nad 7 let	6.500.– din
– za otroke od 3 do 7 let	5.000.– din

Glavna sezona – 4. 7 do 22. 8.

– za delavce SOZD, kooperante, upokojujence in njihove družinske člane nad 10 let	6.500.– din
– za otroke od 7 do 10 let	5.300.– din
– za otroke od 3 do 7 let	4.700.– din
– za tuje goste nad 7 let	8.500.– din
– za otroke od 3 do 7 let	6.100.– din

Turistična taksa se plača posebej:

- za vse nad 15 let,
- za otroke od 7 do 15 let,
- zavarovanje za vse prijavljene.

Kamp prikolic v »Puntici« pri Poreču

Cene prikolic na dan	6.000.– din
Turistična taksa se plača posebej ob prijavi v recepciji kampa.	

Kamp prikolic v »Stupici pri Premanturi«

Cena prikolic na dan	6.000.– din
Turistična taksa se plača posebej ob prijavi v recepciji kampa.	

Brunarica na Golteh

Cene penziona so naslednje:

– za člane kolektiva (SOZD HMEZAD ŽALEC) in ožje družinske člane nad 15 let	600,00 din
– za otroke članov kolektiva od 3 do 15 let	300,00 din
– za tuje goste nad 15 let	1.200,00 din
– za otroke tujih gostov od 3 do 15 let	600,00 din

Vse zainteresirane obveščamo, da imamo še proste kapacitete:

Crikvenica

- od 29. 8. do 5. 9.
- od 5. 9. do 12. 9.

Puntica

- od 15. 8. do 22. 8.
- od 22. 8. dalje (do 12. 9.)

Stupice

- od 29. 8. dalje (do 12. 9.)

Golte

- vse poletje

Vse v zvezi z letovanjem v skupnih počitniških kapacitetah lahko uredite v kadrovskem oddelku DS Skupne službe SOZD HMEZAD ŽALEC.

Organizator
družbenega standarda
Anton AJDIČ

Hmeljar je začelo izdajati maja 1930. leta Hmeljarsko društvo za Slovenijo kot štirinajstdnevnik. Izhajal je do okupacije aprila 1941. Januarja 1946 je začel svoje poslanstvo kot glasilo Hmeljarske zadruge »Hmezad«. Sedaj ga izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec.

Za obveščanje in strokovno delo med hmeljarji in delavci je Hmeljar prejel priznanje Zveze sindikatov Slovenije in Društva novinarjev Slovenije, Savinovo priznanje občine Žalec in priznanje Poslovnega združenja za hmeljarstvo, živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo »Styria« Celje-Maribor.

Predsednica uredniškega odbora: Metka Vočko.

Člani: Slavko Košenina, dipl. iur., Martina Krajnc, dipl. ing. kmet., Eva Orač, Branko Povše, Marija Kroflič, Milan Lešnik, dipl. iur. in Marta Smrdelj.

Uredništvo: Glavni in odgovorni urednik in lektor Vili Vybihal, inž. kmetijstva, novinarka Marjana Natek.

Strokovno prilogo za hmeljarstvo ureja Vili Vybihal.

Hmeljar izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. Tisk Aero Celje – TOZD Grafika.

Uredništvo je v SOZD Hmezad, Ulica Žalskega tabora 1 v Žalcu, telefon (063) 714-141. Cena izvoda je 250.– din.

Na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pr IS Slovenije je oproščen temeljnega premetnega davka.

Hmeljar

HMELJAR

JULIJ 1987 – ŠT. 3

STROKOVNA PRILOGA ZA HMELJARSTVO

DELEGATI POSLOVNE SKUPNOSTI ZA HMELJARSTVO SLOVENIJE SO RAZPRAVLJALI ...

Redna letna skupščina PSHS, ki se je sestala 19. maja v Žalcu, je bila zelo pomembna, saj so problemi, s katerimi se srečuje hmeljarstvo danes, izredno zapleteni. Reševanje mnogih odprtih vprašanj v tem kriznem obdobju zahteva trezne premisleke, strokovna dognanja in praktična spoznanja, kje smo in v katero smer moramo usmeriti nadaljna pota do proizvodnje do prodaje.

Predsednik izvršilnega odbora poslovne skupnosti za hmeljarstvo Slovenije ing. Jože Breznik je sedanjí čas opredelil takole:

– Z iskanjem novih tehničnih in tehnoloških rešitev na osnovi nalog in aktivnosti komisije za razvoj tehnologije moramo **izkoristiti notranje rezerve in zlasti pri zaščiti dosledno izvajati dogovorjeni škropilni program.**

– Na domačem trgu moramo **doseči dolgoročne pogoje prodaje** z dogovorjenimi kriteriji za oblikovanje cen in plačilnih pogojev.

– Obdržati svetovni trg z iskanjem vseh možnih oblik izvoza.

Predsednik izvršilnega odbora je posebej poudaril, da je hmeljarstvo po-

hmelje. Uvozniki zahtevajo ekstremno čist hmelj brez primesi, pri čemer bo letos še toleranca 3 %, naslednje leto pa 0 %. Najnovejši ukrep ZDA o prepovedi škropljenja z nekaterimi škropivi, ki niso registrirani v ZDA, je imel za posledico, da smo se tudi pri nas začeli pripravljati na strogo disciplino pri izvajanju dovoljenega škropilnega programa, ker so predpisi na območju EWG tudi prilagojeni ameriškim pogojem. Novi pogoji so obvezujoči za vse in zato mora vsaka organizacija – pridelovalka hmelja vzpostaviti pregled nad izpolnjevanjem skupnih obveznosti pri proizvodnji in dodelavi hmelja, ker bomo le z izpolnitvijo vseh pogojev kvalitete lahko hmelj ponudili na tuji trg. Prihajo tudi že do diferenciranih cen tako, da postaja hmelj nekaterih kultivarjev na trgu že cenjši.

Tov. Kristjan Bobovnik je svoje izvajanje zaključil s pomembnim stavkom: **»Perspektiva našega hmeljarstva je edino v kvaliteti in z več aromo!«** Delegatom je bilo posredovano obširno poročilo Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, ki vsebuje izsledke raziskovalnega in strokovnospoševalnega dela. Med drugim je beseda tekla o zagotavljanju večjih količin brezviroznega sadilnega materiala savinjskega goldinga, o planski dobavi tega materiala proizvajalcem hmelja s ciljem hitreje spremene.

Mag. Ernest Ermenc je na koncu svojega izvajanja razmišljal: »V letu 87' moramo doseči čim večji pridelek hmelja s čim manjšimi stroški, doseči čim višje premije in stimulacije, ker se svetovne cene še nič ne povečujejo, čim višjo prodajno ceno prostih količin hmelja na tujem, predvsem pa na domačem trgu.«

Strokovni del programa IHP Žalec so hmeljarski tehnologi obravnavali na seminarju in jugoslovanskem simpoziju hmeljarstva, je ugotovila mag. Marta Dolinar. Opozorila je skupščino, da **IHP Žalec ne more več slediti razvoju raziskovalno-pospeševalnega dela, ki smo mu priča v razvitih deželah sveta** in to vsled problemov vzdrževanja in uvoza naj sodobnejše raziskovalne opreme, nabave strokovne literature ter zagotavljanja stikov s strokovnimi institucijami in strokovnjaki v svetu, na mednarodni seminarjih itd. Posebno kritičen je uvoz raznih nujno potrebnih kemikalij, reagentov za diagnostiko virusov in drugega. Mnoge naprave, kot na pr. oprema mikropivovarne, so zastarele in v kolikor se pogoji ne bodo izboljšali, lahko to vpliva na krčenje zastavljenega programa, kar pa bo v škodo celotnega hmeljarstva.

Dr. Lojze Četina je ob predstavitvi obširnega programa raziskav s področja hmeljarske tehnologije, ki naj prispeva k racionalizaciji dela, zmanjšanju stroškov in boljši kvaliteti proizvodnje hmelja, med drugim predlagal, da naj IHP Žalec oživi **intenzivnejše delo na študiju dela oz. porabe časa in na ekonomskem vrednotenju alternativnih delovnih postopkov.**

(Nadaljevanje na 10. strani)

OBISK IZ SSSR

V dneh od 26. do 28. maja 1987 sta bila v okviru mednarodne strokovne izmenjave gosta Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec, Anna Gerasimova iz Agroprom Moskva in direktor Hmeljarskega inštituta Žitomir Arkadij Godovani. Zanimala sta se za naše dosežke pri raziskovalnem delu in pridelovanju hmelja.

Anna Gerasimova in Arkadij Godovani pri ogledu hmeljišč Hmezada v Drešinj vasi.

Kratek razgovor sta imela tudi z generalnim direktorjem Hmezada Vladom Goriškom. Poleg tovarne kmetijske mehanizacije Strojna Žalec sta si ogledala še hmeljišča Savinjske doline, mimogrede pa tudi nekatere turistične zanimivosti. Sprejeli so jih tudi v Pivovarni Laško in Pivovarni Union Ljubljana. Nekaj sta povedala tudi o pridelovanju hmelja v Sovjetski zvezi, pa tudi o njihovi »perestrojki«, kjer so pri pridelovanju hmelja z racionalnejšo tehnologijo in stimuliranim nagrajevanjem ljudi, (po doseženem pridelku) v kratkem času marsikje bistveno povečali kvaliteto in pridelke hmelja. Mnenja sta bila, da bi bilo obojestransko koristno stike vzdrževati in jih še okrepiti. S tem v zvezi je bil osvojen in potrjen program sodelovanja med inštitutom za daljše obdobje.

Milan Veronek

Skupščina Poslovne skupnosti za hmeljarstvo je bila vrh skladišča za hmelj v Žalcu.

»Svetovna hmeljska kriza se še poglablja, dnevne cene hmelja niso ekonomske, pivovarniška industrija želi več aromatičnega hmelja, zastrujejo se pogoji kvalitete (vsečina primesi, zdrobljenost in ostanki določenih škropiv v hmelju).

Vsi dejavniki v poslovni skupnosti, delovne organizacije članice, posamezni organi in strokovni kader so se trudili, da ujamejo svoje mesto pri razreševanju nastalega položaja. Pred hmeljarstvom so neposredne naslednje aktualne naloge:

– Hitreje spremeniti sortno strukturo nasadov v korist aromatičnih kultivarjev tako, da bi v najkrajšem času dosegli 40 % količin savinjskega goldinga od celotnega pridelka hmelja v Sloveniji.

– Kriterije kvalitete hmelja v pravilniku o prevzemanju hmelja moramo uskladiti s tistimi v mednarodni trgovini.

– Popraviti moramo naše dolgoročne plane in se usmeriti na hitro spremembo sorte sestave.

– Z izvajanjem osnovnih nalog moramo storiti vse, da se v kljub vsem težavam ne bo še nadalje slabšala ekonomičnost gospodarjenja.

membna kmetijska panoga. Od nje živi veliko število združenih kmetov in njihovih družinskih članov, ter veliko delavcev v organizacijah združenega dela. Hmeljarstvo je pozitiven izvoznik, saj za izvoz potrebuje sorazmerno malo uvoza. Družba bi tej panogi morala nameniti ugodnejše kredite za razvoj in proizvodnjo z upoštevanjem potreb po sortni premeni, po rekonstrukciji obiranih in sušilnih naprav, zelo dolgega ciklusa proizvodnje in posebno obravnavo premostitvenih kreditov za zaloge za izvoz itd.

Razprava na skupščini je bila po svoji vsebini zelo bogata in je pravgotovo pripomogla k osvetlitvi različnih vprašanj, ki so dnevno predmet razreševanja.

V prvi vrsti je še vedno dejstvo, da se položaj na svetovnem trgu ni bistveno spremenil, zaloge kopnijo počasi, cene se ne popravljajo. Le večje krčitve in slabša letina v svetovnem merilu bodo lahko izboljšale rentabilnost hmeljarjenja.

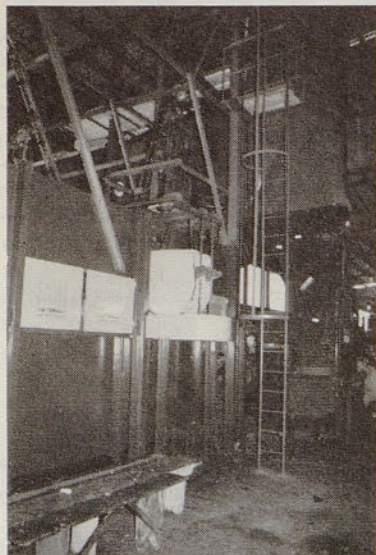
Površine zmanjšujejo le ZDA in delno Anglija, dočim ZRN površin pod hmeljem ne zmanjšuje. ZDA želijo postati čim bolj neodvisne od nakupov v Evropi. Sami so začeli saditi aromatične

**DOPISUJTE
v strokovno
prilogo
Hmeljarja!**

USTVARIMO RAZMERE ZA KVALITETNO OBIRANJE HMELJA

Milan VERONEK

V zadnjih nekaj letih je bilo pri obirnih strojih in obiranju pridelka na sploh narejenih relativno veliko sprememb, vse s ciljem za racionalnejše spravilo in izboljšanje kvalitete obiranja. Uvedeni in testirani so bili novi obirni stroji Wolf Strojna tip WHE 280 s horizontalnim tračnim obiralnikom in mehki obiralnimi prsti (1982), tip

Če ni motivov za kvalitetno obiranje, postane slaba tudi najboljša tehnika.

WSZ 280 z vertikalnim obiralnikom in mehki obiralnimi prsti (1984), obiralni stroj tipa Bruff SOH 1000 s čistilnikom »J«, uvoženim iz Anglije (1985), v sklopu katerega je tudi doma razvit avtomatski obiralnik (1982), nova varianta obiralnega stroja Bruff s čistilnikom 2H25/120 in domačim avtomatskim obiralnikom (1986) in preurejen obiralni stroj Bruff B s čistilnikom 2H25/90 (1986). Poleg tega je bilo na obstoječih obirnih strojih izvedenih veliko drobnih izboljšav tudi v praksi sami, za katere pa z izjemami ni bilo obsežnejšega zanimanja kljub temu, da so bile ob tem izvedene številne meritve in analize, ki so razločno pokazale na pomanjkljivost, ob enem pa tudi na možnosti kvalitetnejšega spravila hmelja. V letu 1986 se je ob spreminjenem in boljsem nagrajevanju kvalitete obiranja in spravila hmelja na sploh občutno premaknilo na bolje. Medtem ko smo v letu 1985 v razstavah vzorcev hmelja ugotovili 3,7 % primesi, jih je v analiziranih vzorcih v letu 1986 že občutno manj, a še vedno preveč.

Vzdušje pred obiranjem leta 1986 je bilo drugačno kot prejšnja leta. Hmeljarji so se strojnega obiranja v letu 1986 lotili z večjo vnemo kot doslej. Na obiranje so se pripravili predvsem s ciljem, obrati kvalitetno in brez večjih primesi med hmeljem v smislu novih kriterijev vrednotenja kvalitete. Zanimali so se za izboljšave na obirnih strojih in jih tudi vgrajevali. Bolj kot prejšnja leta so

upoštevali strokovna navodila za pravo, vzdrževanje in reguliranje obirnih strojev. Obiralne stroje so skušali čim bolj izkoristiti, za doseg kvalitete so bile prebiralne mize praktično vedno polno zasedene. Vendar vseh povodov ni bilo tako. Bilo je tudi nekaj pomanjkljivosti, ki so izvirale iz premajhnih strojnih kapacitet, neaktivnosti ali slabe prisotnosti pospeševalne službe, neznanja, pa tudi neupoštevanja strokovnih navodil.

Tisti hmeljarji, ki so obirali čisto in kvalitetno, so obirali dražje, bodisi zaradi večjih fiksnih stroškov, večjih variabilnih stroškov, pa tudi večjih izgub pridelka, ki običajno spremljajo intenzivnejše čiščenje hmelja.

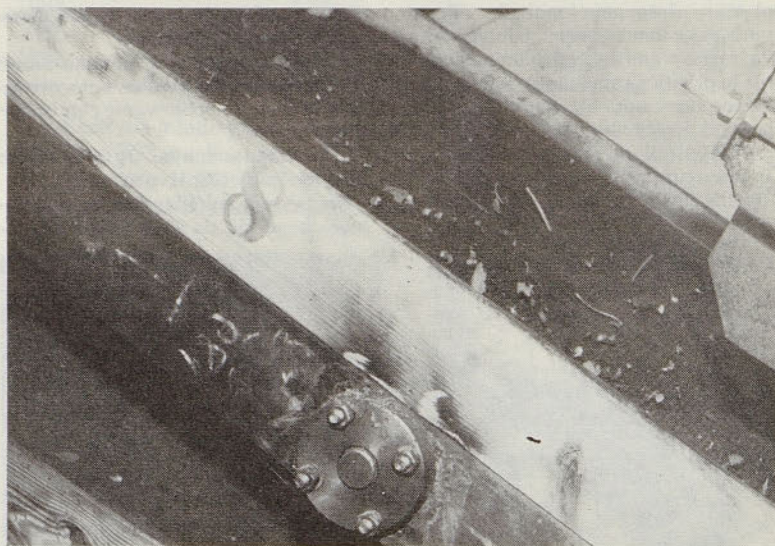
Kljub temu, da je bila narava hmelja letnika 1986 zaradi neenakomerne razvitosti in zrelosti in nedozorelosti hmelja predvsem vrha rastline, tudi posameznih rastlin in posameznih trt takšna, da se je hmelj slabše obiral in težje čistil, kot v povprečju let, so nekateri, ki so se s stroji, opremo in tudi s svojo prizadevnostjo prilagodili napovedanim stroškim kriterijem vrednotenja kvalitete hmelja, pripravili čist in kvaliteten pridelek.

razveseljujočo sliko in narekuje, da bomo morali obirati še z veliko večjo prizadevnostjo kot smo v letu 1986.

Tabela 1
Razvrstitev vzorcev po razredih

Zap. št.	% primesi	% vzorcev	skupaj
1	0-1	3	
2	1-2	20	
3	2-3	34	(57 %)
4	3-4	19	
5	4-5	11	
6	5-6	7	
7	6-7	4	
8	> 7	2	(43 %)

S hmeljem do 3 % primesi (57 % vzorcev) smo vnesli le 37 % primesi. S 43 % hmelja z nad 3 % primesi pa 63 % vseh primesi. Jasno je, da obiranje natančno na 3 % primesi ni mogoče, pa tudi nesmiselno in predvsem dobrih hmeljarjev ne postavlja v enakovreden položaj, kaj šele stimulira. Vendar teh 57 % vzorcev s količino primesi pod 3 % potrjuje trditev, da je z obstoječo tehniko in lastnimi

Drobne izboljšave veliko pripomorejo h kvalitetnejšemu obiranju.

DELEGATI POSLOVNE SKUPNOSTI ZA HMELJARSTVO SLOVENIJE SO RAZPRAVLJALI ...

(Nadaljevanje z 9. strani)

Oec. Edi Omladič je ob razpravi o krizni situaciji v hmeljarstvu med drugimi ugotovil, da se pogoji gospodarjenja slabšajo, da so disparitete vse večje. Meni, da **potrebujemo analizo stanja hmeljarske proizvodnje izdelano na temelju današnjih pogojev gospodarjenja in program za naprej**. Ta analiza mora biti **podkrepljena z analizo stanja naših konkurentov**.

Ker bo trg izločil vse, ki se ne bodo prilagodili novim zahtevnejšim pogojem, moramo **vložiti vse sile v lastno sposobnost, kar pa nam mora dovoljevati tudi naš gospodarski sistem**.

Gospodarski ukrepi ne zagotavljajo enakih pogojev gospodarjenja v vsem gospodarskim panogam, ker so neselektivni. Hmeljarji smo aktivni izvozniki, ob današnjih predpisih pa izvozniki kar dvakrat izgubljajo. Amortizacija naših osnovnih sredstev je obremenjena enako kot tisti, ki so v pogonu celo leto in celo v več izmenah. Brez ugodnejših kreditov za enostavno in razširjeno reprodukcijo v hmeljarstvu ne bomo izdržali. Tudi **širša družba mora biti zainteresirana, da slovenski hmeljarji ne bomo izgubili svetovnega trga**.

Tov. Fedor Pirkmajer je ob vprašanju izvoznih stimulacij predlagal stališče, **da sedanje agroživilske fondne na zvezni ravni ne ukinejo** vse dotlej, dokler ne bo ustreznega nadomestila za njihovo funkcijo.

Tov. Zlatko Jeriček je prisotne obvestil, da letos ne bo sprememb v organizaciji fondov in pogledu priznavanja stimulacij. Iz finančnega poročila fonda za hmelj izhaja, da je hmeljarstvo ustvarilo z letnikom 1985 10,809.000 amer. dol. deviznega priliva, da smo do konca

aprila letos izvozili že za 9,647.000 amer. dol. in tako računamo, da bo devizni priliv letnika 1986 ustvarjen v znesku ca. 10,500.000 amer. dol.

Ekonomskega učinka izvoza je še vedno negativen, ker še ni dosežen realni tečaj dinarja.

Zelo pomembna je bila razprava mag. Milana Žolnirja, ki je podrobneje osvetlila novo nastale probleme pri varstvu pred boleznimi in škodljivci. Poudaril je, da moramo **dosledno spoštovati izbor in uporabo pesticidov**, ki jih zahtevajo posamezne države, **zaščito izvajati v optimalnih pogojih** ter uvesti strogo evidenco rabe pesticidov, na osnovi katere bo moral Hmezd – Eksport–import usmerjati prodajo.

Tov. Franc Žužej je na kratko orisal program proizvodnje kmetijskih strojev in opreme ter servisiranje. Poudaril je, da je za Strojno Žalec to le 2–10 % prihodka celotne dejavnosti. Še v nadalje bo ta organizacija sodelovala pri razvoju hmeljarske tehnologije in skušala reševati vse probleme, ki jih prinaša naša devizna zakonodaja pri nabavi rezervnih delov. Na skupščini je bilo podanih še več koristnih predlogov, med drugim je bilo poudarjeno:

»V tej situaciji moramo hmeljarji poseben poudarek posvetiti tudi svoji enotnosti, krepiti svojo organiziranost v poslovni skupnosti ter stalno krepiti povezanost v Zajednici hmeljara Jugoslavije. Ob pričakovanju dobre letine so se delegati razšli na svoja delovna mesta z zavestjo, da moramo vse naloge, ki smo jih sprejeli na tem zborovanju, dosledno izvajati. Če bo tako, uspeh ne bo izostal«.

Inž. Žarko Žigon

Vendar je zelo pomembno, da hmeljarji vedo zanesljivo vnaprej, kaj se od njih zahteva in kaj za to dobijo. Samo ob zadostnem vrednotenju kvalitete in motiviranju hmeljarjev ter dobri stabilni dolgoročni politiki je mogoče strojno obiranje hmelja brez večjih težav bistveno in trajno izboljšati.

Kljub temu, da se s problemom kvalitete strojnega obiranja intenzivno ukvarjamo že več let, večjih kvalitativnih sprememb in premikov na bolje v zadnjih letih nismo zabeležili. Nekaj več živahnosti so vnesli šele novi kriteriji za prevzem, spremljani z analizami na primesi v letu 1986. Vendar le-ti ne vsebujejo motivov za obiranje hmelja z manj kot 3 % primesi oziroma brez primesi, nasprotno, pridelovalcu celo narekujejo, da pač hmelj naj ima tudi določeno količino listja in drugega. Na ta način ni računati, da bi se s kvaliteto približali zahtevam najzahtevnejših tržišč, četudi bi zato imeli primerne obiralne stroje. Iz tega izhaja, da bi bilo potrebno vrednotenje kvalitete hmelja dopolniti z ozirom na primesi.

Kako potrebno je bilo vrednotenje kvalitete, kažejo tudi rezultati analiz na primesi letnika 1986. 1739 analiziranih vzorcev hmelja je pokazalo, da je bilo med hmeljem povprečno 3,18 % primesi, v kolikor pač vsak vzorec predstavlja približno enako količino hmelja. Torej smo se s povprečjem približali zgornji meji dovoljenega 3 %. Podrobnejši pregled rezultatov pokaže ne preveč

prizadevanji hmelj možno dokaj kvalitetno obrati.

Poleg motivov za kvalitetno obiranje so pomembne tudi tehnične značilnosti in izkoriščanje obirnih strojev, ki obiranje lahko še olajšajo in izboljšajo. Ugotovljeno je, da je poleg nezadostnega zanimanja za kvalitetno obiranje vzrok slabega obiranja pogosto preobremenjenost predvsem velikih obirnih strojev, slabo izkoriščene tehnične značilnosti strojev, ki se izražajo v tehničnih pomanjkljivostih in neustreznih uporabi in reguliranju obirnih strojev, predvsem čistilnikov.

Tako kot na eni strani ugotavljamo preobremenjenost, predvsem velikih obirnih strojev in zaradi tega slabše obiranje, je na majhnih obirnih strojih marsikje precej rezerv, ki tudi niso izkoriščene v smislu kvalitetnejšega obiranja iz preprostega razloga, ker pač želimo obiranje zaključiti čimprej.

Kjer so kapacitete obirnih strojev bistveno premajhne, bo treba računati na nove, kajti samo drobne izboljšave najbrž ne bodo zadostne.

Pri nas obiramo z obirnimi stroji Allaeys, Wolf in Bruff.

Obiralni stroji Allaeys obirajo slično kot obiralni stroji Wolf. Teh strojev je več tipov. Zasnova obiralnika je slična kot pri Wolfu, obiralni prsti so trši in tanjši kot pri Wolfu. Splošen vtis je, da obirajo boljše kot Wolfovi, predvsem z

(Nadaljevanje na 11. strani)

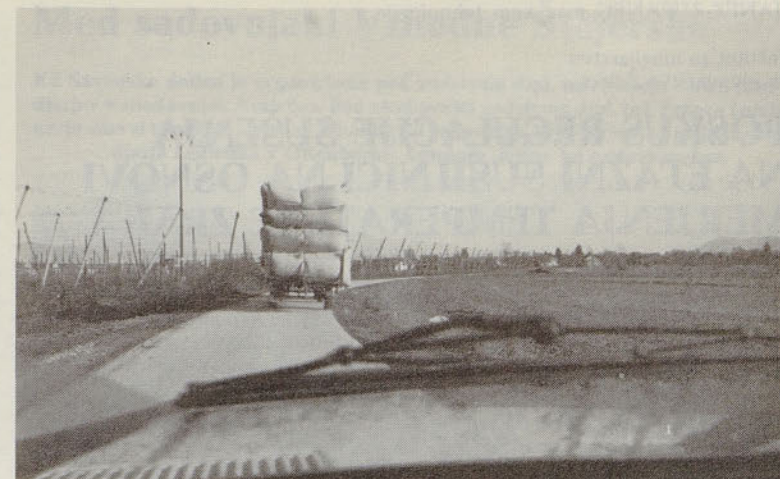
USTVARIMO RAZMERE ZA KVALITETNO OBIRANJE HMELJA

(Nadaljevanje z 10. strani)

manjšimi izgubami pridelka. Primerjava je pokazala, da stroji Allaey's poškodujejo slično količino storžkov kot stroji Wolf. Kar zadeva količino primesi, stroji Allaey's večinoma zadostijo zahteavam in je z njimi možno obirati zelo čisto. Pri nekaterih ventilatorskih čistilnikih niso dovolj učinkoviti, a se zadovoljivo čiščenje lahko doseže z ustreznim naklonom prebiralnih trakov. Ugodno pri njih je, da storžki padajo na prvi prebiralni trak z večje višine in posamično in se od njega odbijajo, zaradi česar je možen manjši naklon traku in boljše čiščenje hmelja. Najpogostejše napake pri teh strojih so, da so trte obrane preveč čisto z vsem listjem vred, da ventilatorji zajemajo stranski zrak izven mreže, da so na odprtinah za iztoke zraka navezane slabo propustne vreče, ki dušijo ventilatorje in da so prebiralni

trakovi pogosto postavljeni prestrmo. S prilagajevanjem kapaciteti čistilnika in pravilno nastavitvijo stroja, je na teh strojih možno brez kakšnih bistvenih sprememb hmelj obrati brez težav z vsebnostjo minimalne količine primesi med hmeljem.

Pri obiralnih strojih Wolf je največ pripomb na tip 280. Ti stroji hmelj bistveno bolj poškodujejo kot obiralni stroj Bruff. Zaradi tega so lahko izgube pridelka precejšnje. Vendar pa, če obratujemo s 70–80 % tehnične storilnosti, tj. ca. 250 rastlin na uro, se izgube pridelka gibljejo med 4 in 6 %, a hitro narastejo, če je stroj preobremenjen, tehnično zamarnjen, npr. manjkajoči obiralni prsti, neočiščen obiralnik, slabo naravnjan stroj, pa tudi krhek hmelj. Posledica slabega obiranja je pogosto tudi velika količina primesi.

Samo za kvalitetni pridelek je odprta pot na vedno bolj zahtevna tržišča.

Tabela 2. Nastavitev obiralnega stroja W in kvaliteta obiranja

Aurora – 165 vrt./min		360 rastl./uro		
Parameter	Storžki			
	celi	poškodovani	pleve	primesi
%	37	49	1	3
125 vrt./min.		245 rastl./uro		
%	54	41	4	1

Tudi podatki kažejo, da je z obiralnimi stroji Wolf možno obirati hmelj dovolj kvalitetno. Opazili smo, da je od vseh strojev, ki so napačno nastavljeni, največ Wolfovih. Najpogostejše napake so neočiščeni stroji in prestrmo postavljeni prebiralni trakovi.

V letu 1986 smo na obiralni stroj tip Wolf 280 vgradili 10 izboljšav, od katerih so najpomembnejše: vgradnja novega, drugačnega obiralnega prsta, zoženje obiralne reže in povečanje odprtine za prehod obrane mase pred prvim obiralnim valjem, ki so se pozitivno odrazile na kvaliteto obiranja in zmanjšanje izgub pridelka.

Obiralnih strojev Bruff je pri nas več izpeljank. Obiralnik je standarden in se razlikuje le v pogonu proge z variatorjem ali brez njega. Manjši obiralni stroj Bruff B sestavljajo obiralnik brez variatorja na progi, vertikalni avtomatski obiralnik in čistilnika H-25 in H-12. Razlika tega stroja je Jugo Bruff B 1200, ki ima variatorsko progo in horizontalni

avtomatski obiralnik. Čistilnik je enak kot pri stroju B. Tip stroja Bruff B ima tehnično storilnost 540 rastlin na uro, tekom časa smo ga navili na 750 rastlin na uro, tu in tam pa kakšnega za 100 več. Obiralnik to zmoro, čistilnik pa ne uspe prečistiti hmelja, tako da le-ta vsebuje precej nad 3 % primesi. Obiralni stroj bruff B je sposoben obirati z manj kot 3 % primesi, če ne preobremenimo čistilnika. Torej na račun storilnosti. Z dopolnitvami ga lahko nekaj izboljšamo in sicer tako, da opremimo progo obiralnika z variatorjem in se prilagajamo rodnosti rastlin, vgradimo debelejšje obiralne prste 3,8 mm in zankaste enojne prste in dodatno vgradimo še manjše izboljšave v čistilnik in sicer: vgradnja vibratorja s pogonom na kolenčasti trak sklopa H-25, vgradnja omejevalne pločvine pred mrežasti trak H-12, tesnenje H-12 in preprečitev vdora stranskega zraka, povečanje pretoka zraka na H-12 in morda vgradnja vibratorjev na še kakšen končni trak. Čeprav so se do-

sedaj znane in preizkušene izboljšave pokazale pozitivno, na veliko večjo storilnost stroja pri tej zasnovi čistilnika ni računati, posebno ne, ker postane ozko grlo tudi avtomatski obiralnik. Prebiralni trakovi so ozki, širine le 90 cm, nameščeni precej stisnjeno in za temeljitje čiščenje hmelja ne preveč ugodni, posebno ne, kadar je dotok hmelja neenakomeren. Preureditev tega stroja na večjo kapaciteto je možna le z dograditvijo variatorja na progo, dograditvijo zmogljivejšega avtomatskega obiralnika in zmogljivejšega čistilnika.

Večji obiralni stroji Bruff – Scheibebogen RPL 1000, DSR in Jugo Bruff BB 1200 imajo širino prebiralnih trakov 120 cm in zmogljivejšo čistilniko. Pri strojih RPL so elementi čistilnika običajno dovolj hitri, pri strojih DSR in Jugo Bruff BB 1200 pa zelo počasni, tako da so ti stroji običajno obirali z manjšo kapaciteto kot manjši obiralni stroji v izvedbi B. Z ozirom na strožje kriterije na primesi med hmeljem ima najustrežnejšo zasnovi čistilnika in nekoliko dopolnili, tudi po storilnosti najzmogljivejši in perspektiven. V letu 1986 smo pri tem stroju pospešili čistilnik prvega sklopa, za ca. 80 %, drugega za ca. 55 % in dosegli ugodne rezultate. Najbrž pa bi se dalo še kaj izboljšati.

Kot že omenjeno, sta obirala pri nas že dve leti dva obiralna stroja Bruff z uvoženim čistilnikom iz Anglije. Čistilnik sestavljata dva serijsko nameščena čistilnika H-25 in kaskadni prebiralni trakovi z vgrajenimi vibratorji in posebne valjčne mize. Z ozirom na to, ker na strojih še niso odpravljene nekatere pomanjkljivosti, ni možno podati natančne ocene, vendar ocenjujemo, da sta ta dva stroja dokaj zmogljiva in lahko hmelj prečistita tudi na 1 % primesi.

V lanskem letu sta obratovali tudi na novo dve novi varianti čistilnika in si-

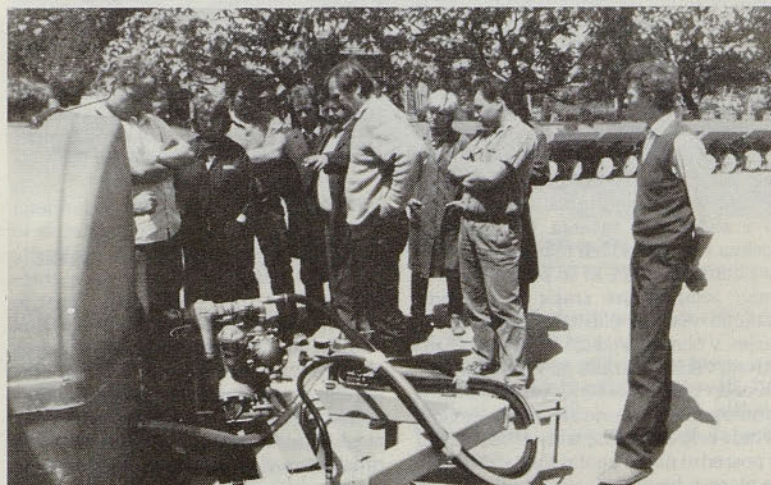
cer k obiralniku Bruff B sta bila serijsko postavljena dva čistilnika H-25/90 torej je bil čistilnik H-12 nadomeščen s čistilnikom H-25. Stroj je obiral 750 rastlin na uro, količina primesi med hmeljem pa je znašala okrog 2,4 %.

V drugi varianti je bil obiralniku Bruff B dograjen nov horizontalni avtomatski obiralnik širine 120 cm in v seriji nameščena dva čistilnika H-25 s širino prebiralnih trakov 120 cm. Zaradi tehničnih pomanjkljivosti, predvsem zaradi premajhnih količin zraka na ventilatorskih čistilnikih ta stroj ni obiral zadovoljivo in bo realno oceno o tej varianti, ki naj bi bila zmogljivejša, možno podati šele, ko bodo te pomanjkljivosti odpravljene, torej po sezoni 1987.

Problematika strojnega obiranja in kratek preizkus obiralnih strojev kaže, da kljub temu, da smo imeli v letu 1986 še vedno 3,18 % primesi, obiranje hmelja ne bo zaskrbljujoče, če bomo zanj ustvarili dovolj motivov in stimulirali kvaliteto, to je obiranje brez primesi ali z minimalno možno količino, kajti same spremembe in izboljšave na obiralnih strojih ne bodo dovolj. Izboljšave je v večini primerov možno hitro uvesti in izboljšati kvaliteto obiranja, predvsem pri tistih hmeljarijih, katerih hmelj je vseboval nad 3 %, s čemer bi se količina kvalitetno obranega hmelja bistveno povečala. Meja primesi bi se morala vrtneti, če že, najverjetneje okrog 2 % in ne 3, kot je sedaj določeno. Vendar pa čisto obiranje z minimalno količino primesi zahteva napore, veliko več tehnološke discipline kot jo poznamo danes, na vsak način pa tudi finančna vlaganja. Najbrž ni daleč čas, ko se bomo morali začeti resneje ogledovati za modernejšo tehniko za spravilo pridelka, vendar pa še prej, ustvariti čvrste motive za kvalitetnejše obiranje, kajti sama tehnika ne bo dovolj.

Ročno prebiranje je nujno, a le kot dopolnilo.

Hmeljarski tehnologi med ogledom novih škropilnikov in pršilnikov v Strojni Žalec, TOZD PKM.

POSKUS REGULACIJE SUŠENJA NA ETAŽNI SUŠILNICI NA OSNOVI MERJENJA TEMPERATURE ZRAKA

(Nadaljevanje in konec)

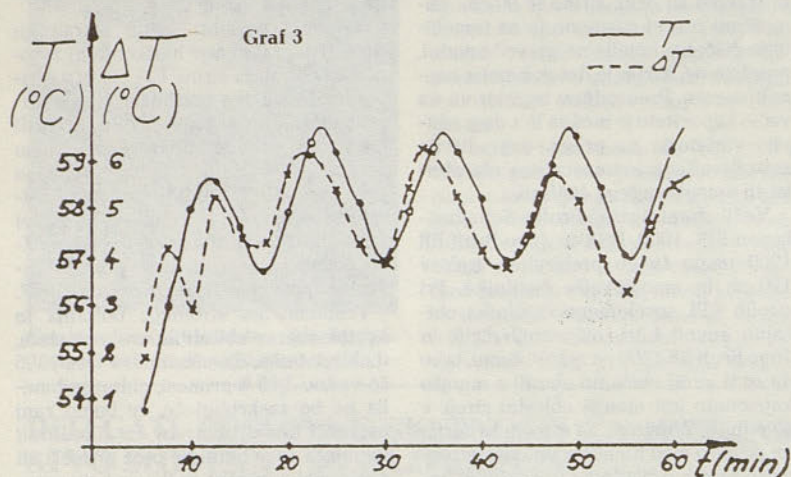
Gibanje vrednosti v daljših časovnih intervalih

Graf 3 predstavlja izmerjene vrednosti temperature vhodnega zraka in padca temperature zraka po prehodu spodnje plasti hmelja, izmerjene v časovnih presledkih 2,5 min.

Zaradi boljše preglednosti so vnesele vrednosti samo za en ΔT , vse ΔT vrednosti pa so se gibale v odvisnosti od časa podobno. Graf 3 nam daje boljše predstav o nihanju temperature vhodnega zraka. Če graf 3 primerjamo z grafom 1, nam na prvi pogled ni mogoče opaziti tendenco manjšanja padca tem-

perature po prehodu skozi sloj hmelja v odvisnosti od časa sušenja. Če pa pogledamo padce temperature pri maksimalnih in minimalnih temperaturah vhodnega zraka (glej od $t = 20$ minut naprej), pa vidimo, da se vrednosti za ΔT s časom zmanjšujejo.

To na žalost nima praktične vrednosti in je daleč od hotenja, da bi proces sušenja lahko zaustavili na vnaprej določenem ΔT . Takšen način zahteva že mikroprocesorsko spremljanje procesa, ki bi lahko sproti beležil in pomnil padce temperature pri maksimalni in minimalni temperaturi vhodnega zraka.

Nihanje vstopne temperature zraka in padca temperature – izmerjeno v časovnih presledkih 2,5 minute

Vplivi na natančnost termometrov

Ker padci temperature zraka po prehodu sloja hmelja v zadnji fazi sušenja niso veliki, je zelo pomembna natančnost termometra. Merjenje vrednosti vseh osemnajstih dneh je pokazalo, da so termometri nad slojem hmelja zaznavali vse višje temperature zraka. Termometri namerno niso bili zaščiteni in pri demontaži se je videlo, da se je na njihovi površini nabralo precej lupinovega prahu. Poleg nabiranja prahu bi lahko na površini kondenzirale tudi hlapne sestavine iz hmelja. V nadaljnjih poskusih v praksi bomo posvetili temu problemu več pozornosti, v prvi vrsti bomo termometre zaščitili pred nabiranjem lupulčina na njihovi površini.

Povzetek

Na etažni sušilnici, opremljeni z zračnim ogrevalcem na tekoča goriva, je bila vgrajena regulacijska naprava, ki deluje na principu merjenja padca temperature zraka po prehodu plasti hmelja v zadnji fazi sušenja. Izhodišče za poskus v praksi so bili rezultati meritve na pilotni sušilnici, ki so pokazali, da je padec temperature zraka po prehodu različno visokih plasti različnih kulturjev v območju od 0,5 do nekaj °C, relativna vlažnost zraka pa v vseh primerih pod vrednostjo 10 %. Ker so senzori za merjenje temperature zraka cenejši in tudi zelo natančni, smo se odločili za ta posredni način ugotavljanja zahtevane vlage v hmelju, ki predstavlja enega od načinov regulacije procesa sušenja na etažni sušilnici. Regulacijska napra-

va je imela šest senzorjev temperature zraka – eden za merjenje temperature zraka pred vstopom v plast hmelja, ostalih pet, enakomerno razporejenih po vsej etaži nad plastjo hmelja, pa je merilo temperature zraka in padce temperature zraka po prehodu plasti hmelja. S petimi termometri nad plastjo hmelja smo želeli kontrolirati enakomernost sušenja po vsej površini etaže.

Poskusne meritve so trajale osemnajst dni. Analiza meritev je pokazala, da regulacija procesa sušenja na osnovi merjenja padcev temperature v primeru, ko je nihanje vhodne temperature zraka zelo izrazito, ni mogoče. Izrazito nihanje temperature vhodnega zraka (okrog 6 °C) je posledica načina regulacije temperature zraka v zračne ogrevalec na tekoče gorivo, ki deluje na princip vklop gorilca – izklop gorilca. Takšen način regulacije pride torej v poštev samo, če bi bilo nihanje vhodne temperature zraka samo v območju, ki smo ga dosegli na pilotni sušilnici.

Ker je za ta poskus posebej narejena regulacijska naprava zelo kvalitetna, jo bomo uporabili v nadaljnjih poskusih: na etažni sušilnici, opremljeni z zračnim ogrevalcem na trda goriva, kjer je frekvenca nihanja temperature veliko manjša, ali opremljeni s kakšnim drugim zračnim ogrevalcem, kjer bo temperatura zraka zelo malo nihala, nadalje na sušilnici z dvema ventilatorjema, kjer so turbulence zraka v praznem prostoru med etažami zelo majhne in na tračni sušilnici, kjer bomo spremljali temperaturo zraka po vertikali in horizontali.

Strokovni sestanek iz prakse za prakso med hmeljišči v Trgovišču pri Veliki Nedelji.

SESTANEK TEHNOLOGOV MED HMELJIŠČI

M. VERONEK

Devetindvajsetega maja je bil strokovni sestanek tehnologov in pospeševalcev za hmeljarstvo med hmeljišči KK Slovin, Jeruzalem Ormož v Trgovišču pri Veliki Nedelji. Poleg trenutnih aktualnosti agrotehnike je bilo več govora o problemih varstva hmeljišč pred boleznimi in škodljivci, kako obvarovati hmelj spričo močno okrnjenega oziroma majhnega števila dovoljenih sredstev za škropljenje hmeljišč. Razprava je tekla že tudi o pripravi na obiranje hmelja s poudarkom na obiranju brez primesi, ki jih je lani bilo marsikje še veliko preveč.

V Trgovišču imajo v enem kompleksu lepo urejenih 31 ha hmeljišč. V sredini hmeljišč je novozgrajeno gospodarsko poslopje, kar je zelo ugodno, v katerem so tudi trije obiralni stroji tipa Wolf 280. Pogrešajo le sušilnico, saj sedaj odvažajo hmelj na sušenje v precej oddaljeni Ormož.

V Trgovišču so povedali, da so lanske pridelke obrali zelo kvalitetno, saj so imeli med hmeljem po prečno le 1,67 % primesi. K temu so poleg dobro urejenih in stalno nadzorovanih obiralnih strojev pripomogle tudi dobra organizacija, vestnost in pridne roke delavcev, ki so odstranjevali primesi vse do basanja, tako kot so delali naši vestni hmeljarji že od vsega začetka.

Površine pod hmeljem nameravajo v Trgovišču še nekoliko povečati, predvidevajo pa tudi izgradnjo namakalnega sistema in si tako zagotoviti bolj konstantne visoke pridelke.

Sedaj imamo polni sortni sestav od ranih do poznih sort in sicer SG, AU, AT in AP, le da pridelki apolona niso zadovoljivi in ga bodo izkrčili. Že večkrat so dobili nagrade za dosežene visoke pridelke.

Spoznanje, da uspehi ne pridejo sami od sebe, ampak se je zanje treba potruditi, nam je dalo nove spodbude. Udeleženci sestanka v

Trgovišču so se ob njihovih uspehih dobro počutili in odšli zadovoljni.

VARSTVO HMELJA

Hmeljevih listnih uši je ponekod že toliko, da jih je potrebno zatirati. Zato redno in temeljito pregledujte hmeljišča in jih pravočasno poškopite. Uši je največ na robovih hmeljišč, zato vam priporočamo, da večja hmeljišča najprej obrobite, ves nasad pa poškopite šele, ko bo to potrebno. Za škropljenje se odločajte izključno na podlagi temeljitega pregleda hmeljišč, saj uši v nekaterih večjih nasadih še skorajda ni. Hmeljišča poškopite ob pojavu prve mane, oziroma ko na listih na vrhovih rastlin ugotovite več kot 100 uši na list. V času do 25. junija uporabite za zatiranje uši folimat v 0,15 % koncentraciji ali lanate 20 L v 0,25 % koncentraciji. Poraba voda naj bo glede na višino hmeljišč od 1600 do 2000 l/ha. Posebej vas opozarjamo, da lahko folimat uporabljate le do omejenega roka, ker bomo le na ta način lahko pridelali hmelj, ki bo ustrezal kupcem hmelja glede ostankov pesticidov v pridelku.

Razmere za razvoj peronospor so še naprej ugodne, zato pri škropljenju proti ušem, insekticidu dodajte cuprablau Z (0,3 %) ali cuprflow (0,4 %). Pri obrobjanju hmeljišč fungicida ni potrebno dodati. Za občutljive sorte (atlas in blisk) velja, da so proti peronospori zaščitene 10 dni po škropljenju. Preden se odločite za ponovno škropljenje nasadov teh sort, se o potrebnosti škropljenja pozanimajte na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec od 7. do 8. ure jutraj (tel. št. 063-711-221).

Ponovno vas opozarjamo, da ste po sklepu IO Hmeljarske poslovne skupnosti dolžni voditi natančno evidenco o škropljenju za vsako parcelo posebej. Iz te evidencie mora biti razvidno, datum škropljenja, vrste uporabljenih pesticidov, koncentracije in količina porabljenega škropiva na ha.

Pred uporabo kakršnihkoli drugih pesticidov, ki niso omenjeni v Hmeljarskih informacijah se posvetujte s svojimi tehnologji ali pa na Oddelku za varstvo rastlin na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec.

IHP